

Rapport 2012:20

Degeberga 26:3, Degeberga socken

Arkeologisk undersökning 2011

Tony Björk & Ylva Wickberg

Rapport 2012:20

Degeberga 26:3, Degeberga socken

Arkeologisk undersökning 2011

Tony Björk & Ylva Wickberg

Fornlämningsnr: 52
Degeberga 26:3
Degeberga socken
Kristianstads kommun
Skåne län

Sydsvensk Arkeologi AB

Kristianstad

Box 134
291 22 Kristianstad

Malmö

Box 406
20124 Malmö

www.sydsvenskarkeologi.se

© 2011 Sydsvensk Arkeologi AB

Rapport 2012:20

Omslag: Överblick av processionsvägen i riktning söderut mot Forsakarsbäcken och Söndre klack. Foto: Tony Björk.

Kartor ur allmänt kartmaterial, © Lantmäteriverket, Gävle.

Innehåll

Sammanfattning	5
Bakgrund	6
Topografi och fornlämningsmiljö	6
Tidigare undersökningar	6
Förundersökningen	7
Undersökningsplan och metodik	8
Resultat	9
Neolitiska lämningar	10
Brons- och järnåldersboplatser	10
Gravfältet från romersk järnålder	13
Riktningssmonumentet	17
Slutsatser	23
Övriga insatser	23
Referenser	24
Administrativa uppgifter	25
Bilagor	27
Bilaga 1 – Anläggningslista	27
Bilaga 2 – Fyndlista	37
Bilaga 3 – Rekonstruerade kärl	41
Bilaga 4 – Arkeobotanisk analys	42
Bilaga 5 – ¹⁴ C-dateringar	45

Fig. 1. Skånekarta med Kristianstads kommun och Degeberga markerade.

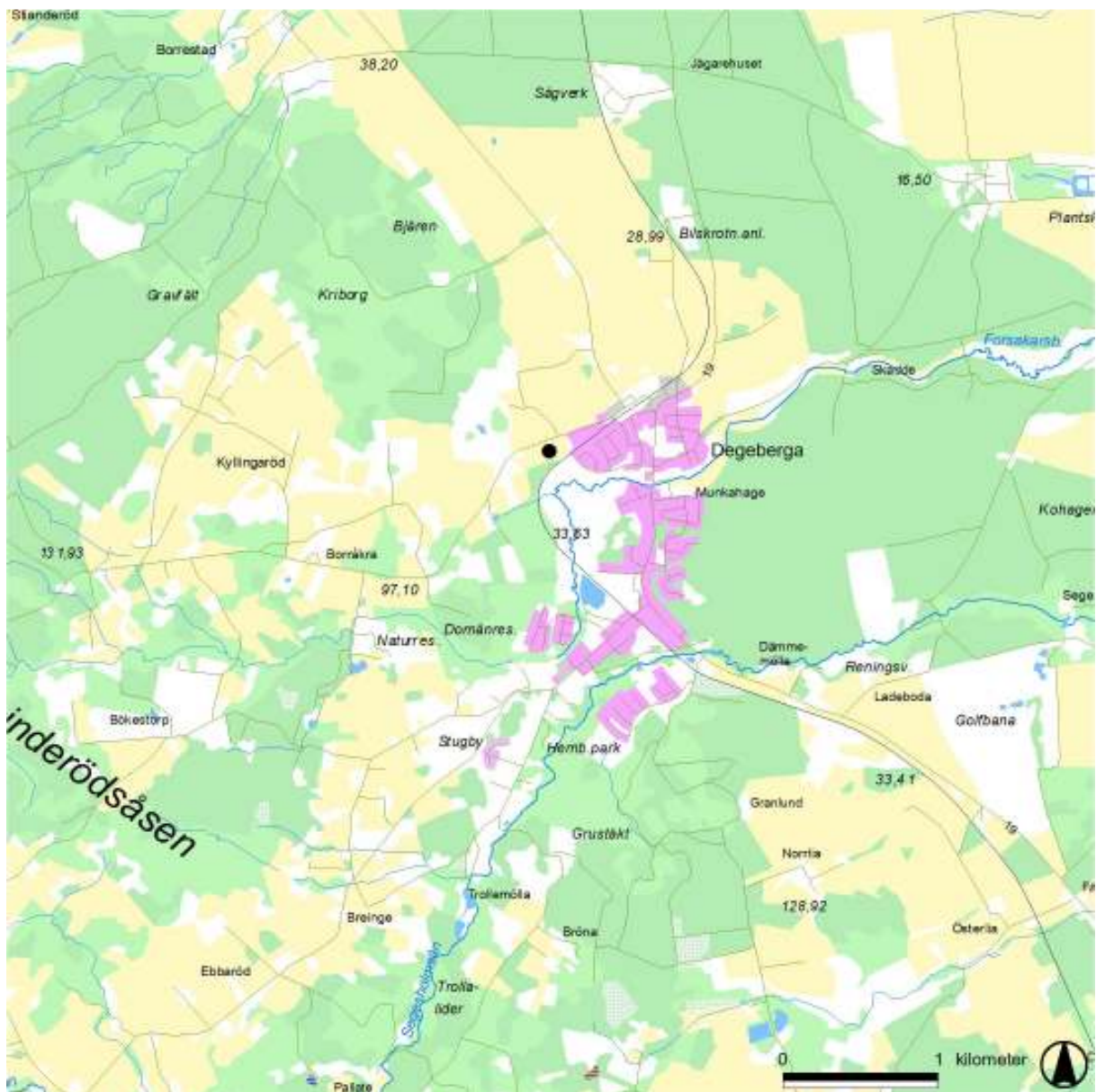

Fig. 2. Undersökningslokalens läge i nordvästra delen av Degeberga samhälle.

Sammanfattning

Vid en arkeologisk undersökning inom fornlämning Degeberga 52 påträffades ett antal lämningar från sten-, brons- och järnålder. Enligt förundersökningsresultatet från 2008 (Lilja 2008) hade platsen nyttjats för bosättning under yngre bronsålder. Men undersökningsplan, undersökningsområde och fältarbetsinsats ändrades i samråd med länsstyrelsen efter en första framschaktning. Förutom spår efter den yngre bronsåldersboplatsen påträffades ett gravfält från romersk järnålder, en längre rad av härdar främst daterad till yngre romersk järnålder, samt lämningar efter ett omfattande riktningsmonument från folkvandringstid.

Från mellanneolitikum tillvaratogs ett mindre fyndmaterial mestadels bestående av keramikskärvor, men också några yxfragment. Från yngre bronsålder återfanns bland annat rester efter minst ett treskeppigt långhus, skärvor av rabbad keramik samt ett spektakulärt fynd av en komplett gjutform till en holkmejsel (per IV). En treskeppig långhuslämning och några anläggningar kan troligen dateras till förromersk järnålder. Romersk järnålder representeras främst av sakrala lämningar i form av urnegravar. Riktningsmonumentet består av en absolut rak, regelbunden och minst 135 m lång stolphålsrad i ungefärlig N-S riktning. Intill denna återfanns en rak och regelbunden rad av gropar. Strax öster om gropraden återfanns härdraden, och mellan härdrad och stolprad fanns i södra delen rester av en hålväg.

Bakgrund

Inför byggande av ett nytt villakvarter i den nordvästra delen av Degeberga utfördes en arkeologisk undersökning av fornlämningen Degeberga 52. Undersökningen utfördes av Sydsvensk Arkeologi AB i enlighet med Länsstyrelsen i Skåne läns beslut 431-11128-10. Undersökningen föregicks av en förundersökning år 2008 som visade på förekomsten av boplatslämningar från yngre bronsålder (Lilja 2008).

Topografi och fornlämningsmiljö

Inom exploateringsområdet finns de två registrerade boplatserna Degeberga 52 och 53. Exploateringsområdet är beläget i Linderödsåsens brytzon på omkring 45 m.ö.h, d.v.s. strax under högsta kustlinjen (55 m.ö.h). Området ligger högt med en sydsluttning och terrass med utsikt åt sydost mot en brant dalgång med en meandrande bäck i dalgångens botten. Området avgränsas i norr av Lillaforsvägen, som löper längs med en öst-västlig höjdrygg. Längre bort i SV-NV reser sig Linderödsåsens sluttningar. Däremellan förekommer låglänta och fuktiga marker.

Det finns en markant koncentration av fornlämningar längs med Linderödsåsens östsluttning, från Västra Vram till Degeberga. Fornlämningarna domineras av fossil åkermark och gravmonument som högar och stensättningar. Av fornlämningstyperna att döma härrör en stor del från bronsålder och äldre järnålder (Björk & Wrang 1998). I närområdet av den aktuella undersökningen finns bl.a. ett gravfält med resta stenar (Degeberga 13), en rest sten (Degeberga 59), områden med fossil åkermark (Degeberga 57 och 62), stensättningar och skålgropsförekomster (Degeberga 56, Östra Sönnarslöv 247-252), högar (Degeberga 15 och 61), boplatser (Degeberga 49, 50, 51 och 65) samt Degeberga bytomt (Degeberga 119).

Tidigare undersökningar

De aktuella fornlämningarna har tidigare endast berörts i samband med den förundersökning som redogörs för nedan. I övrigt har det enbart utförts några få och små undersökningar tidigare i Degeberga socken. De undersökta lämningarna utgörs av en neolitisk boplatz (Degeberga 71, Melin 2002), en förhistorisk boplatz (Degeberga 72, Ericson 1989), en boplatz från bronsålder-äldre järnålder med en blästugn för järnframställning (Degeberga 141, Björk 1994 och 1997) och ett gravfält från yngre järnålder (Degeberga 73, Hansen 1931).

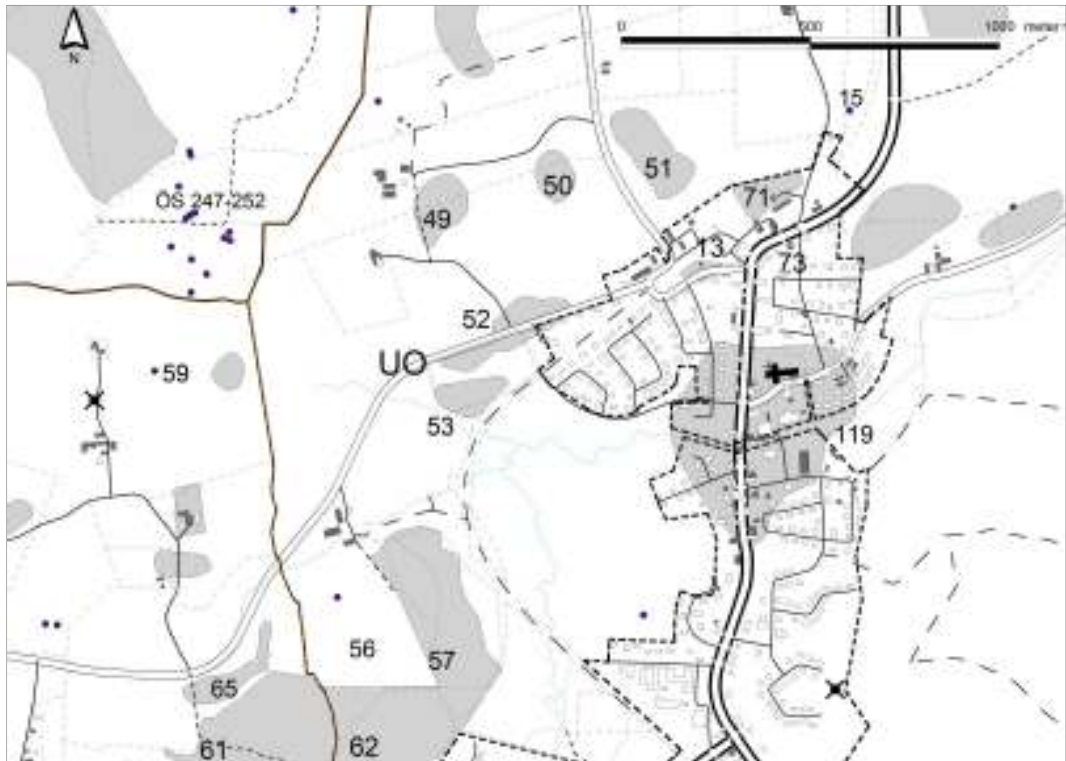

Fig. 3. Fornlämningar kring undersökningsområdet som omnämns i texten. Undersökningsområdet berörde Degeberga 52 och 53. Den västra delen av Degeberga 52 tillkom baserat på resultaten från förundersökningen (Lilja 2008). ÖS = Östra Sönnarslöv sn. Övriga fornlämningar Degeberga sn. Skala 1:20 000.

Förundersökningen

Vid förundersökningen grävdes sex schakt med en total längd om 672 löpmeter. Ett urval anläggningar undersöktes för att avgöra och dokumentera karaktär, bevarandegrad och för att tillvarata daterbart material.

Anläggningar av boplatskaraktär fanns koncentrerade till exploateringsytans norra del (Degeberga 52, fig. 4). Här påträffades stolphål, gropar och härdar. På ett par ställen fanns stolphål i rad, vilket gav anledning att misstänka att det fanns långhus på platsen. Vid schaktningen påträffades ett fåtal bearbetade flintor samt övre delen av ett rabbat lerkärl. En undersökt härd ^{14}C -daterades med träkol till 900-800 f.Kr., bronsålderns period V (UGAMS 3047: 2690 ± 25 BP, värde ovan 2Σ). Dateringen stämmer väl överens med fyndet av det ovannämnda kärlet.

Inom den södra delen av exploateringsytan påträffades endast få och spridda anläggningar av boplatskaraktär (Degeberga 53). Inga av dessa daterades.

Utifrån anläggningsförekomsten i förundersökningsschakten avgränsades en yta om ca 4 000 m³ inom exploateringsytans norra del, där det fanns välbevarade boplatslämningar med en datering till yngre bronsålder och möjligen äldre järnålder (Lilja 2008).

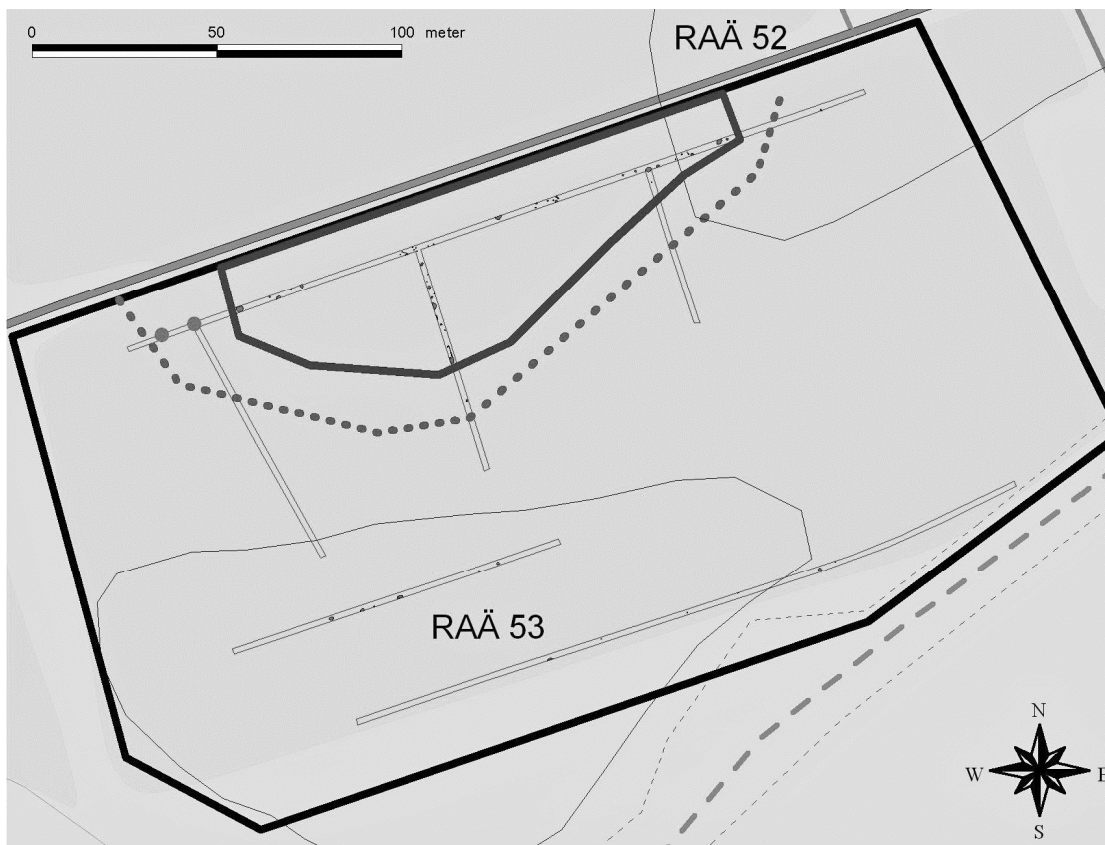

Fig. 4. Exploateringsområdet (heldragen ytterlinje), förundersökningsSchakt, uppskattad utbredning av fornlämning 52 (prickad avgränsning) och förslag till område för särskild undersökning. Skala 1:1000. Fig efter Regionmuseets UP, Björk & Lilja 2008).

Undersökningsplan och metodik

Efter att uppdragsgivaren sökt tillstånd för en undersökning av lämningarna på fastigheten, gjordes en undersökningsplan av Regionmuseet Kristianstad baserat på resultaten från förundersökningen. Regionmuseet gjorde bedömningen att en exploatering av det avgränsade boplatsoområdet i norr borde föregås av en arkeologisk slutundersökning. Då antalet undersökta lämningar i ett större område kring Degeberga 26:3 är få bedömdes en undersökning av den aktuella fornlämningen kunna ge värdefull kunskap om regionens förhistoriska bebyggelse. Övriga ytor inom området bedömdes kunna exploateras utan vidare arkeologisk insats (Lilja 2008). En undersökning kom inte till stånd vid detta tillfälle, utan först två år senare, då ärendet åter aktualiserades. Sydsvensk Arkeologi AB upprättade då en undersökningsplan som i allt väsentligt bygger på den som Regionmuseet gjorde.

Mot bakgrund av att den aktuella fornlämningen ligger i ett mycket fornlämningsrikt stråk utmed Linderödsåsens östsluttning, som endast i ringa grad har berörts av arkeologiska insatser, betonades i undersökningsplanen att det är angeläget att

belysa datering, ekonomi/näringsfång, hustyper samt gårdarnas kronologiska och rumsliga struktur under yngre bronsålder – äldre järnålder. De frågeställningar som särskilt lyftes fram var förändringar i bebyggelsemönster och bebyggelsestruktur ur ett lokalt och regionalt perspektiv, samt den lokala och regionala byggnadstraditionen.

Förutsättningarna för undersökningen förändrades radikalt i och med att det redan i ett tidigt skede av matjordsavbaningen konstaterades att det inte enbart fanns boplatzlämningar på platsen. Det fanns även rester av en monumental konstruktion som hade vissa likheter med så kallade eldkultplatser (se t.ex. Thörn 1993) samt ett antal brandgravar. Det stod tidigt klart att det rörde sig om en fornlämning av inte bara lokalt och regionalt intresse, utan även nationellt och internationellt. De förändrade förutsättningarna ledde till att det, i samråd med Länsstyrelsen, kom att läggas störst vikt vid att få en övergripande bild av platsens rumsliga struktur och att undersöka valda delar av monumentet (nedan benämnt Riktningssmonument).

I detta skede väcktes frågan om att det vore angeläget att försöka få en ännu bättre bild av monumentets utbredning och struktur. Riksantikvarieämbetet beviljade efter äskande från Länsstyrelsen ett extra anslag till en utökad undersökning, vilket i praktiken innebar att ytterligare två dagar med schaktning och 10 fältarbetsdagar lades till undersökningen. Det var dock ett handläggningsuppehåll om ca två månader mellan de båda fältinsatserna.

Resultat

Vid undersökningen påträffades 1786 anläggningar inom det 6835 m² stora schaktet, i form av stolphål, gropar, rännor, härdar, gravar och en hålväg (fig. 5). Anläggningarna är lämningar från tre olika faser av mänsklig aktivitet på platsen. Den första fasen utgörs av ett fynd som tolkas som boplatzlämningar från stridsyxekultur. Den andra utgörs av boplatzlämningar från yngre bronsålder-förromersk/romersk järnålder. Den tredje utgörs av anläggningar från romersk järnålder/folkvandringstid som ingår i ett riktningssmonument av dromostyp (jfr Thörn 2007), som är en gång eller processionsväg som lett till ett gravmonument, en plats för likbränning eller någon annan sakral aktivitet. Öster om monumentet påträffades ett antal brandgravar från romersk järnålder.

I texten nedan anges alla ¹⁴C-resultat med 2 Σ noggrannhet. För exakta B.P.-värden etc. se bilaga 5.

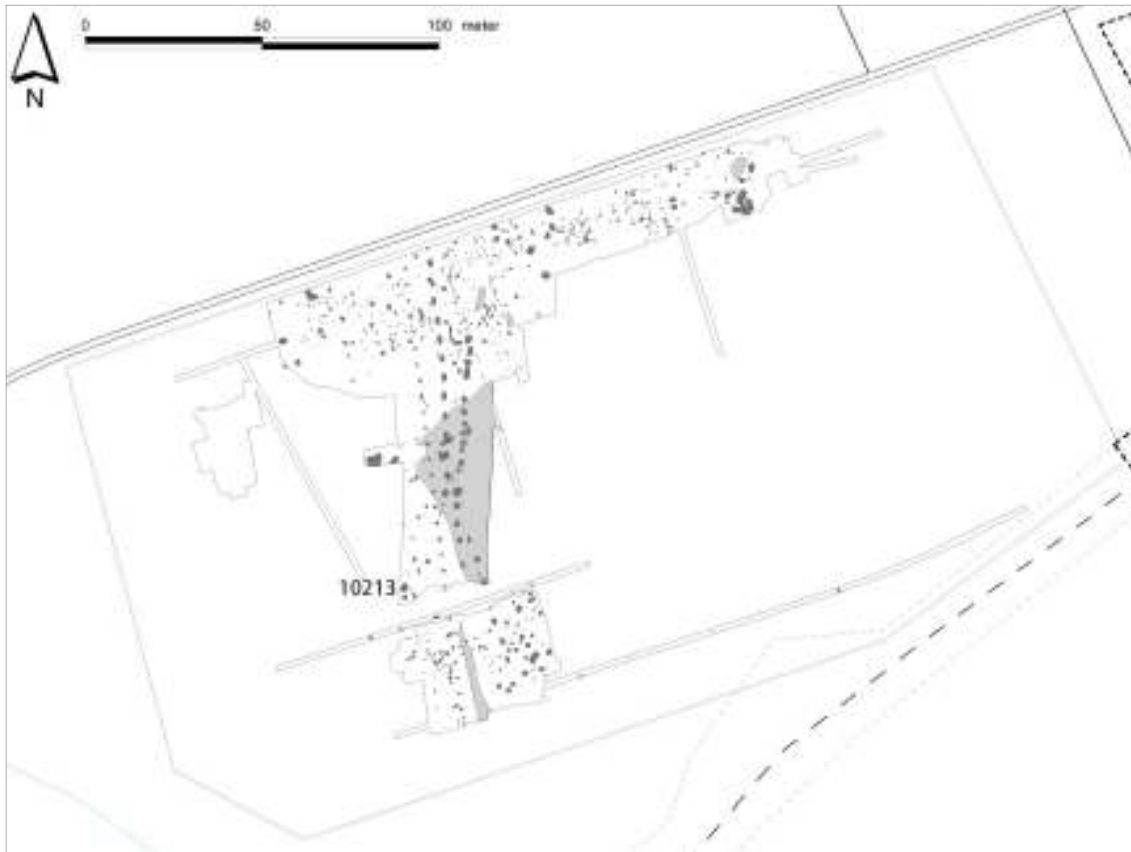

Fig. 5. Exploateringsområdet söder om Lillaforsovägen. Total schaktad yta vid FU och SU samt påträffade anläggningar. Härden 10213 särskilt markerad – läget för denna framgår ej i utsnittet för fig. 6. Skala 1:2000.

Neolitiska lämningar

Delar av ett fragmentariskt kärl från stridsyxekultur påträffades dels i resterna efter en urnegrav (AA 2584), dels direkt i alven strax intill. I flera anläggningar påträffades keramikskärvor med kamstämpel- och tvärsnoddsornering, i flintmaterialet finns fragment av slipade yxor, del av flathugget SN/Äbrå redskap, flera spån samt del av en bränd yxa. Fyndmaterialet tolkas som rester av neolitiska boplatslämningar; som primärt eller sekundärt hamnat i anläggningar och lager. Inga anläggningar kunde med säkerhet dateras till neolitikum.

Brons- och järnåldersboplatser

Utifrån förundersökningsresultaten förväntades boplatslämningar från yngre bronsålder – äldre järnålder. Det påträffades också denna typ av lämningar, bl.a. i form av ett välbevarat stolpburet långhus, men även ett antal andra anläggningar.

Inom hela undersökningsytan påträffades skärvor av rabbad keramik, både i anläggningar och i det fossila matjordslagret (AL5181). I flera fall är keramiken rabbad upp till mynningen. Ett analyserat ¹⁴C-prov från förundersökningen ger en härd i

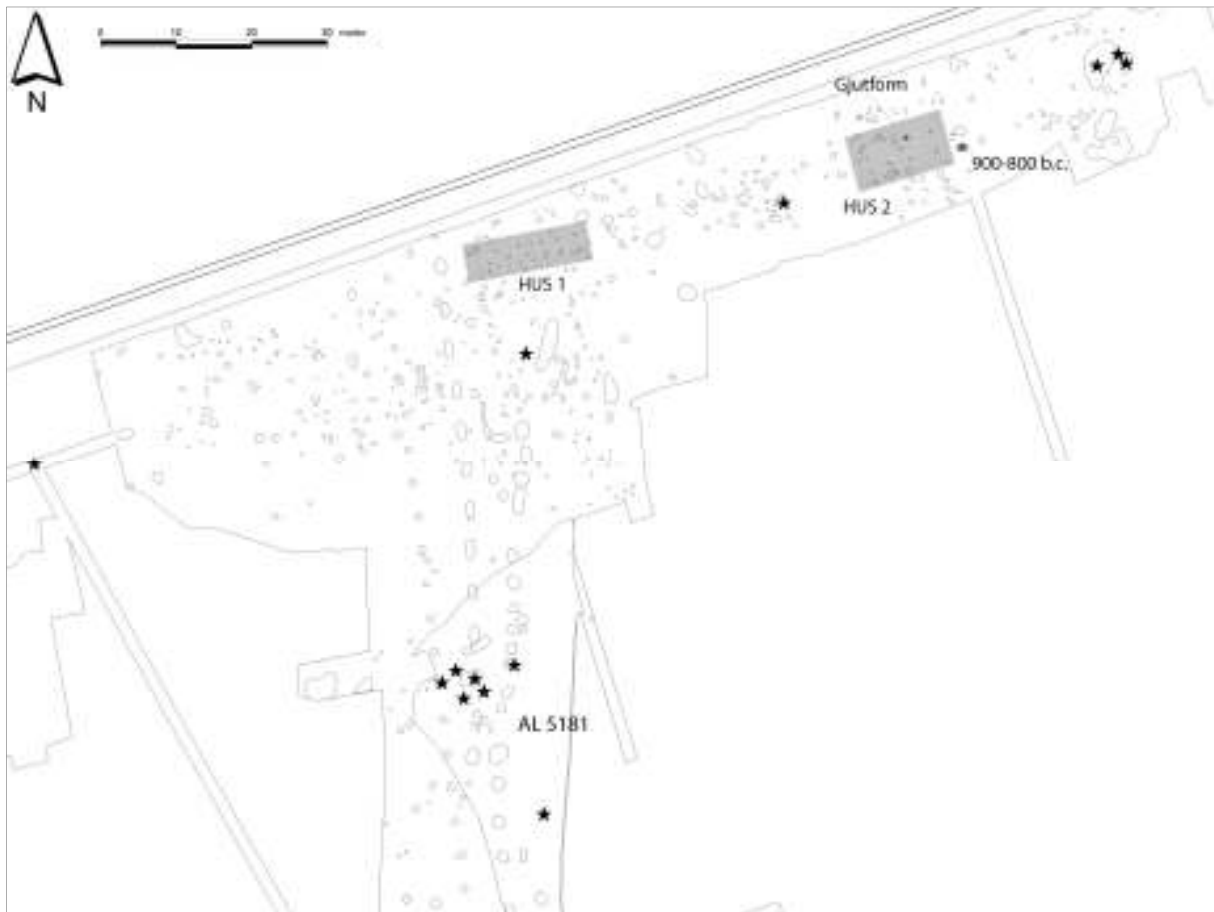

Fig. 6. Boplatslämningar från bronsålder och äldre järnålder. Härden som daterades vid förundersökningen är markerad och angiven med dateringsintervall (900-800 f.Kr.). Stjärnor visar var det påträffades rabbad keramik. AL 5181 var ett fossilt matjordslager/matjorscolluvie. Skala 1:1000.

östra delen av undersökningsområdet en datering till 900-800 f.Kr, dvs bronsålderns per. V (Lilja 2008, UGAMS 03047). I denna del av området påträffades även det mest spektakulära enskilda fyndet: Det är en gjutform i lera för gjutning av en holkmejsel, och denna påträffades i gropen/stolphålet 1968 (Fnr 166, fig. 7). Gjutformen består av två halvor och den är 10,6 cm lång, 5,7 cm bred och 4,7 cm tjock. Utifrån storleken på urtaget för holkmejseln att döma hör den till per. IV (Baudou 1960 s. 26f). Anläggningen den påträffades i ingår i en förmodad hussstruktur i Ö-V riktning (se Hus 2). Anläggningen har daterats med hjälp av ¹⁴C-analys till per. III-IV (1189-946 f.Kr., UGAMS 10348; bilaga 5).

Fig. 7. Gjutform till en holkxya, från AG 1968

Välbevarade rester efter ett treskeppigt långhus, **Hus 1**, låg i den nordvästra delen av undersökningsytan och bestod av 7 par stolphål efter takbärare (fig. 8). Konstruktionen var 13,2 m lång och med 2,05 – 2,15 m bockbredd. Två stolphål undersöktes, som var ca 0,35 m i diameter och 0,12 – 0,18 m djupa (AS 3125, 3133). Det gick inte att lokalisera några väggstolpar. Typologiskt sett kan huset dateras till förromersk-romersk järnålder. I anslutning till huset fanns stolprader som skulle kunna tolkas

som tillhörande hägnader, men huslämningen skars också av en liknande stolprad vilket gör att de kan ha hört till ett annat tidskede. I närområdet fanns flera härdar och gropar som även de kan ha hört till järnåldersgården.

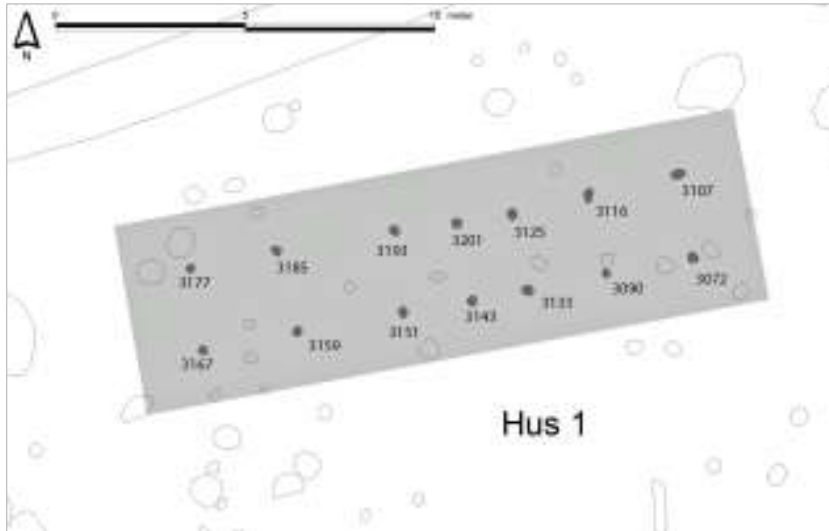

Fig. 8. HUS 1, skala 1:200
 Typ: treskeppigt långhus
 Form: rektangulär
 Storlek: Längd minst 13,2 m, bredd minst 4 m
 Bockbredd: 2,05-2,15 m
 Antal bockpar: 7
 Und. anl.: 3125, 3133
 Fynd: -
 Datering: typologisk förromersk-romersk järnålder (makroprov finns, dock ej analyserat)
 Metod-källkritik : huset identifierades direkt vid schaktning. Det framträdde mycket tydligt.

I den nordöstra delen av området påträffades rester efter ett möjligt hus (**Hus 2**, fig. 9). Huset bestod av tre par takbärande stolpar, varav ett var den anläggning som innehöll gjutformen som omnämns ovan (AG 1968). Det var 9,5 m långt mellan de yttersta bockparen, hade lätt trapetsoid form och en bockbredd mellan 2,7 – 3,5 m. Stolphålen var mestadels mellan 0,16 och 0,4 m djupa med flat botten. Stolpsättningen var inte helt symmetrisk, men det mesta talar ändå för att det rör sig om ett hus. På typologisk grund bör det dateras till bronsålder, vilket styrks av gjutformen och ¹⁴C-dateringen av anläggningen som den påträffades i (se ovan). Ytterligare ett antal stolphål i denna del av området antyder att det funnits fler konstruktioner.

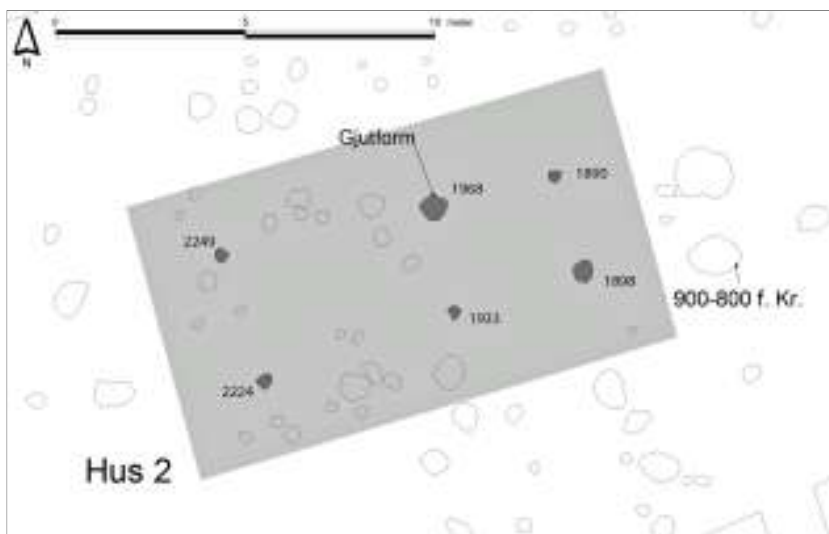

Fig. 9. HUS 2, skala 1:200
 Typ: treskeppigt långhus?
 Form: något trapetsoid
 Storlek: Längd minst 9,5 m, bredd minst 6 m
 Bockbredd: 2,7-3,5 m
 Antal bockpar: 3
 Und. anl.: 1890, 1898, 1933, 1968, 2224, 2249
 Fynd: gjutform, br ben, träkol
 Datering: yngre bronsålder period III-IV, baserat på gjutform och ¹⁴C-analys (UGAMS 10348, 1189-946 f.Kr.)
 Metod-källkritik : huset identifierades först vid efterbearbetning av dokumentationsmaterialet.

Fig. 10. Gravar samt övriga anläggningar med brända ben i undersökningsytans nordöstra del. Skala 1:500.

I södra delen av undersökningsområdet framkom flera större och mindre härdrester, en av dem (AH 10213, fig. 5) daterades till yngre bronsålder/förromersk järnålder 593-497 f.Kr. (UGAMS 10356, bilaga 5).

Gravfältet från romersk järnålder

I undersökningsytans nordöstra del påträffades rester av ett brandgravfält. Gravfältet utgjordes av ganska diskreta brandgravar i form av en urnegrav, tre urnebrandgropar och en brandgrop (AA 1574, 1951, 2395, 2584, 11169). Det påträffades även brända ben i en grund grop, som kan vara en rest av en grav, och ett stolphål (AG 1565, AS 1528, fig. 10).

Graven AA 1574 var en urnegrav, och avtecknade sig som två färgningar i 8-form mot den sterila sanden, en brungrå större och en mindre grå färgning i Ö-V riktning. Den västra, större nedgrävningen var fyndtom, cirka 0,76 x 0,46 m stor och 0,19 m djup. Den östra nedgrävningen var cirka 0,48 x 0,42 m stor och 0,14 m djup, och innehöll rester av två kärl samt brända ben – i ytan sammanblandade men djupare var för sig, en mot norr och en mot söder. Det norra kärlet låg djupare och hade tagit mindre skada av senare tiders odling, det utgjordes av ena sidan av en sk Bornholmskanna (Fnr 168). Denna del av anläggningen innehöll färre men större brända ben. Det södra kärlet (Fnr 167) var mer fragmenterat då det stått högre, i anslutning till detta fanns en tät koncentration av brända ben, träkol samt rester av en bränd benkam (Fnr 163). Sammanlagt tillvaratogs 1108 gram brända ben. Gravfyllningen togs in och vattensållades för att inte förlora några av de brända benen. Lerkärlen utgörs till att börja med av ett mellanstort kärl, Fnr 167 (fig. 13) som har klara likheter med ett kärl från den påkostade kammargraven på Simrisgravfältet (grav 54). Simrisgraven dateras till C1-C2 (Stjernquist 1955 s. 20ff, Björk 2005 s. 215). Det andra kärlet, Fnr168 är en kanna –

Fig. 11. Graven AA 1574 under framrensning. Foto åt nordväst, Tony Björk.

Fig. 12. AA 1574 framrensad. De brända benen låg i det mellanstora kärlet. Foto åt öster, Ylva Wickberg.

Fig. 13. Det mellanstora kärlet från AA 1574 (Fnr 167).

Fig. 14. Bornholmskannan från AA 1574 (Fnr 168).

Fig. 15. Den brända benkammen från AA 1574 (Fnr 163). Verklig storlek är 28 x 45 mm.

en s.k. Bornholmskanna – av Bechs typ 31 (fig. 14). Typen dateras i Slusesegårdsmaterialet till C1. Ju färre linjeband de har desto tidigare datering har de, generellt sett (Bech 1996 s. 82). Rekonstruktionsteckningar av de båda kärlen finns i bilaga 3. Kammen är en välvd enkelkam av Ilkjærs typ 1c (fig. 15). Kammen har ornamentik av bågar av sammanslagna koncentriskt bågar, som är vanlig i olika varianter på kammar från B2-C2 (Ilkjær 1993 s. 286f, Ethelberg 2009 s. 161). Degebergakammen har varit med på likbålet och är därför så pass fragmentarisk att det inte går att avgöra om det är en tidig eller en sen form av enkelkam. Sammanvägs föremålen blir dateringen yngre romersk järnålder, period C1.

Strax norr om AA 1574 undersöktes anläggningen AG 1565, som tolkas vara antingen en del av samma gravläggning som AA 1574, eller möjligen en rest efter ytterligare en grav. Den var cirka 0,4 m i diameter och 0,08 m djup. Fyllningen utgjordes av gråbrun sotig något humös sand, och 1 bränt ben (1 g) tillvaratogs. Anläggningens läge och form liknar övriga undersökta gravar, dess ringa djup i förhållande till diametern gör att det troligen inte är något stolphål.

Graven AA 1951 avtecknade sig som en sotig färgning mot den sterila sanden. Nedgrävningen var 0,96 x 0,7 m stor och 0,12 m djup. Gravgömman och dess innehåll var fragmenterat av plogen. Den innehöll ett fragmenterat lerkärl, en skära av järn, 68 gram brända ben och träkol. Fyllningen utgjordes av kraftigt sotig sand. Gravfyllningen togs in och vattensållades för att inte förlora något av de brända benen. Kärlet är en kopp, med rester av fästet för en hank. Det har en bottendiameter om 6,0 cm och en bevarad höjd av 8,2 cm (Fnr 162, fig. 16). Botten låg med insidan upp. Kärlet kan skattas ha varit ca 10 cm högt. En bevarad mynningsbit, med svagt utåtsvängd mynning, gick tyvärr inte att sammanfoga med övriga delar av kärlet. Under en större keramikskärva låg skäran, komplett men i fyra delar (Fnr 165). Typologiskt ligger skäran närmast Penacks typ 35, men den är inte helt formtypisk utan har vissa drag av typ 18. Båda typerna dateras till yngre förromersk järnålder – äldre romersk järnålder (Penack 1993 och fig. 17). Föremålen i graven daterar den till yngre förromersk-äldre romersk järnålder.

Graven AA 2395 avtecknade sig som en mörkgrå, sotig färgning mot den sterila sanden. Nedgrävningen var 0,98 x 0,90 och 0,12 m djup. Graven och dess innehåll var kraftigt fragmenterat av plogen. Den innehöll rester av ett lerkärl, 195 gram brända ben samt träkol. Lerkärlets mynningsparti gick delvis att rekonstruera. Det rör sig om ett slammat, glättat och svartbränt kärl av äldre järnålderskaraktär. Kärlet har en mynningsdiameter om 9,5

Fig. 16 (ovan). Koppen från AA 1951 (Fnr 162).

Fig. 17 (t.h.). Skäran från AA 1951 (Fnr 165).

cm, med en svagt utåtsvängd, något förtjockad mynningskant. Gravfyllningen togs in och vattensållades för att inte förlora en del av de brända benen. Föremålen i graven daterar den till romersk järnålder, och en ¹⁴C-analys till cirka 0-100 e.Kr, dvs period B1, tidig B2 (UGAMS 10352; bilaga 5).

Graven AA 2584 avtecknade sig som en mörkbrun, något sotig färgning mot den sterila sanden. Nedgrävningen var 0,2 m i diameter och 0,05 m djup. Graven och dess innehåll var svårt skadat av odling. Den innehöll rester av två lerkärl, 97 gram brända ben samt träkol. Lerkärlen gick inte att rekonstruera, men det ena hade neolitisk ornering, medan det andra var rester efter ett glättad kärl med tydlig, oornrad skuldra men med rester av hel-dragen linje på några småskärvor (Fnr 24). Intill anläggningen påträffades stora delar av ett med det neolitiska identiskt kärl (Fnr 158). Det glättade kärlet tolkas höra till urnegraven och är förmodligen från äldre järnålder. Gravfyllningen togs in och vattensållades för att inte förlora en del av de brända benen.

Graven AA 11169 utgjordes av en 0,2 x 0,3 m stor och 0,06 djup grop. Fyllningen bestod av mörk gråbrun sotig sand, och den innehöll 13 brända ben (4 g). Den tolkas som botten av en brandgrop.

En möjlig grav är AS 1528, där 12 brända ben (2g) tillvaratogs i ytan vid det första undersökningstillfället. Anläggningen ligger i en stolprad i Ö-V riktning i den nordöstra utkanten av undersökningsområdet.

Gravarna på Degeberga 26:3 utgör ett viktigt komplement till vår kunskap om gravskick och gravseder under romersk järnålder i östra Skåne. De undersökta gravarna utgör sannolikt en del av ett större gravfält som även sträcker sig in under den nuvarande Lillaforsvägen och vidare norrut. Det kunde inte konstateras några gravöverbyggnader av typen stensättningar, mindre rösen eller stensättningar och det var inte mycket bevarat av gravnedgrävningarna – i snitt endast omkring 0,12 cm djup. Nedgrävningarnas ringa djup indikerar att ett okänt antal grunda gravar kan ha förstörts av sentida odling på platsen. Det går heller inte att utesluta att det en gång funnits gravmarkeringar som har gått samma öde till mötes.

Riktningsmonumentet

Vid den inledande matjordsavbaningen noterades att det finns lämningar efter en mycket manifest avgränsning i landskapet, bestående av flera parallella rader av stolphål, gropar, härdar och en hålväg. Dessa linjära anläggningstrukturer löper delvis oavgränsade i nord – sydlig riktning genom exploateringsområdet. Systemet har vissa likheter med så kallade eldkultplatser, som dateras till yngre bronsålder – förromersk järnålder (Thörn 1993). Ett sådant system har undersökts i Fjälkestad norr om Kristianstad (Björk 1998). Men platsen påminner även om vad som ibland kallats ”*dromos*”, som i olika varianter är kända från England och kontinenten. Dessa riktningsmonument utgörs av gångar eller processionsvägar med rader av stolphål, kokgropar och/eller resta stenar som leder fram till gravmonument, vanligen från sen stenålder eller bronsålder (Thörn 2007 s. 181).

Riktningsmonumentet i Degeberga bestod av ett minst 135 m långt och 6 – 15 m brett anläggningssystem, orienterat i ungefär nord-sydlig riktning med en svag dragning åt NNW (fig. 18 och 19). Det är beläget i sydslutningen mellan åsryggen i norr där dagens Lillaforsvägen löper, och den branta dalgången med dess bäck i söder. Genom ¹⁴C-analys har de linjära anläggningstrukturer kunnat dateras till romersk järnålder och folkvandringstid. Riktningsmonumentet tycks avgränsa den ovan beskrivna sakrala miljön med urnegravar.

Stolpraden

I systemets västra del låg en mycket symmetrisk och helt rak rad av stolphål. Det inbördes avståndet mellan stolphålen var regelbundet 4,65 m cc (centrum-centrum) på några centimeter när. De var omkring 0,9 m i diameter, 0,5–0,8 m djupa och skodda med stora stenar (fig. 20-21). Fyllningarna var mestadels blekt brungrå i färgen, innehöll få fynd, och floterade makroprover visade på mycket sparsamt material av träkol och fröer. Träkol

Fig. 18. Anläggningarna som tolkats som ingående i riktningssmonumentet. Skala 1:1000. Jämför fig. 19.

från två stolphål daterades, det ena (AS3500) till 175-40 f.Kr (UGAMS 10358) och det andra (AS5327) till 50-140 e.Kr. (UGAMS 10359, bilaga 5). Risken för kontaminering måste bedömas som stor då äldre kolmaterial kan ha följt med då stolphålen grävdes. De exakta avstånden mellan stolparna, den absolut raka linjen visar att man haft en genomtänkt grundplan när monumentet skulle anläggas.

Gropraden

Omkring 7 m väster om stolphålsradens norra del fanns en parallell rad med gropar som i systemets mellersta del svängde in åt sydväst och mötte stolphålsraden (fig. 18-19). Groparnas läge och form var mycket regelbundet; de var rektangulära med ett avstånd kring 5,50 m cc. Groparna var ca 2,5 m långa och

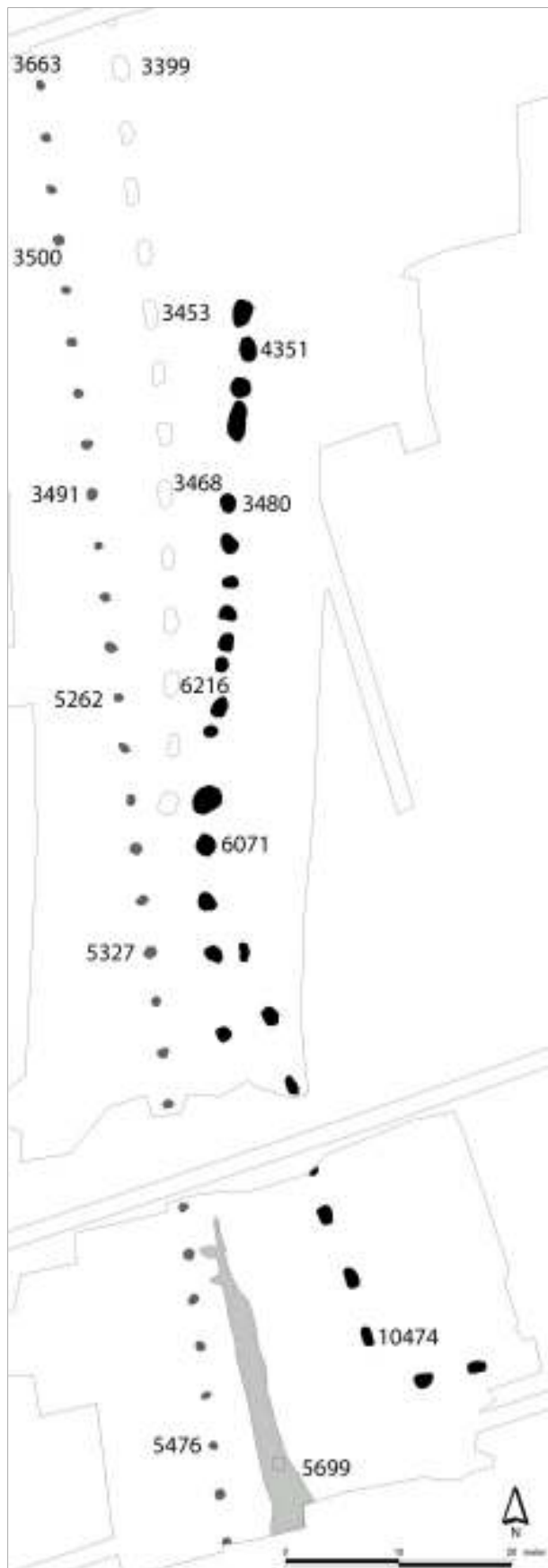

Fig. 19. Anläggningar i riktningsmonumentet som omnämns i texten. Skala 1:600.

0,20 – 0,32 m djupa. Fyllningen bestod av brungrå sand, i flera fall med ett glest lager knytnävsstora stenar i ytan, en sotlins samt kolfragment och enstaka skörbrända stenar mot botten (fig. 22). Träkol från tre av groparna daterades med ^{14}C -analys; AG 3453 till 416-540 e.Kr. (UGAMS 10350), AG 6216 till 427-558 e.Kr. (UGAMS 10351), och AG 3399 till 529-605 e.Kr. (UGAMS 10349, bilaga 5). Sammantaget ger det en datering av gropsystemet till folkvandrings-tid.

Härdraden

På ett avstånd av 3 - 8 m öster om gropraden fanns en rad av härdar. De var av lite varierande storlek, men mestadels omkring 2,2 m långa och 0,1 – 0,2 m djupa och fyllda med skörbränd sten (fig. 23). Avstånden mellan härdarna var i vissa partier relativt regelbundna, medan de i andra delar varierade påtagligt. I systemets norra del övergår härdraden möjligen i en stolphålsrad, med stolpar av betydligt modestare storlek än de i den västra stolphålsraden. I systemets mellersta del svängde härdraden in mot grop- och stolpraderna för att i söder åter svänga av mot öster. I systemets södra del var härdarna anlagda längs en mikrotopografisk höjdsträckning som löpte i monumentets längdriktning. Denna svaga höjdsträckning var belägen i gränsen mellan ett moränparti i öster och ett sandparti i väster och löpte samman med den naturliga stigningen mot norr. Allra längst i söder böjde härdraden av tvärt mot öster, medan palissad och nedan beskriven hålväg fortsatte söderut. Eftersom det var mycket gott om härdar i denna del av ytan så noterades detta inte i fältsituationen.

Härdraden följde den naturliga topografin något mer än övriga delar av systemet. Här-darna har åtminstone i södra delen fått största möjliga exponering genom sin placering på den mikrotopografiska höjdsträck-

Fig. 20. Stolphålet 3500 i genomskärning. Foto åt öster, Tony Björk.

Fig. 21. Profilsnitt av stolphålet 5262. Foto åt öster, Tony Björk.

Fig. 22. Gropen 6216 undersökt till hälften. Foto åt nordväst. Ylva Wickberg.

Fig. 23. Tvärsnitt av härden 4351. Foto åt sydost, Tony Björk.

ningen. Fyra härdar daterades med ^{14}C -analys; AH 4351 till 125-245 e.Kr. (UGAMS 10353), AH 6071 till 250-392 e.Kr. (UGAMS 10354), och 6263 till 255-401 e.Kr. (UGAMS 10355), AH 10474 till 425-546 e.Kr. (UGAMS 10356, bilaga 5). Sammantaget ger det ett dateringsintervall mellan äldre romersk järnålder till folkvandringstid. Kanske har härdraden använts på likartat sätt under en längre tidsperiod. Komplexiteten och dubbleringen av härdar i systemets mellersta del talar för detta. De har i detta parti relaterat till en linjär grundform, kanske bestående av en vägsträckning.

Hålvägen

I sydligaste delen av undersökningsområdet fanns rester efter en hålväg (se fig. 24). Den följde längdriktningen av stolphålsrad och härdrad, belägen centralt mellan dem, i morängrus som gränsade mot det sandiga partiet i väster. Den var mellan 0,5 och 4 m bred, bredast i söder och avsmalnade norrut, och var bevarad i en längd av cirka 28 m. Både hålvägen och stolphålsraden kan mycket väl fortsätta söderut, dolda under markytan. Här stupar dock terrängen brant ned mot Forsakarsbäcken. En kvadratmeterstor ruta av hålvägens fyllning undersöktes. Hålvägen var 0,2 m djup och fyllningen utgjordes av mörkbrun sand. Inga fynd tillvaratogs. Här grävdes också ett tvärsnitt genom hålvägen med grävmaskin för sektionsdokumentation. Hålvägen skulle kunna vara den äldsta delen av riktningsmonumentet,

Fig. 24. Profilsnitt genom hålvägen i komplexets södra del. Lämningarna sandades fort över i värblåsten nedför Linderödsåsen. Notera det fossila matjordslagret, AL 5181, i bildens bakgrund och det tydliga krönläget norr om Lillaforsvägen. Foto åt norr, Tony Björk.

eller åtminstone samtida med härdraden från romersk järnålder, eftersom både den och stolphålsraden från folkvandringstid tycks relatera till vägsträckningen (fig. 19). Är hålvägen en del av ett äldre vägsystem som anslutit till ett lämpligt vadställe söderut?

Tolkning, datering

System av den här typen är i stort sett okända i Sydsverige, även om det finns vissa beröringspunkter med eldkultplatser (se ovan), men även med hägnader från yngre järnålder, t.ex. i Sunnanå och Järrestad (Steineke m.fl. 2005, Söderberg 2005). Fyndmaterialet som framkom vid undersökningen av de olika delarna av riktningssmonumentet var sparsamt och inskränkte sig till träkol, flintavslag och ett par små oornerade keramikbitar. Fyndmaterialet ger intryck av att ha hamnat i anläggningarna oavsiktligt, och kan lika väl spegla äldre aktiviteter på platsen. En del av anläggningarna i systemet skär tydligt genom ett lager med fossil matjord/kulturlager (AL5181) där det framkom ett mindre antal slagna flintor och skärvor av rabbad keramik. Det innebär att det inte går att tolka strukturerna utifrån ett specifikt fyndmaterial, men samtidigt ger stratigrafien och fyndmaterialet en relativ datering som anger att monumentet som tidigast kan

vara från yngre bronsålder. Detta bekräftas av ^{14}C -analyserna som täcker ett spektrum från äldre romersk järnålder till folkvandringstid om vi bortser från två extremer som går ned i yngre förromersk järnålder respektive upp i tidig vendeltid (se källkritisk diskussioner av dateringar).

Datering av gravarna, på typologisk grund och med ^{14}C -analys, visar att området öster om riktningsmonumentet haft sakral funktion åtminstone från sen förromersk till sen romersk järnålder. Till denna period hör även härdraden, som tycks följa den naturliga topografin och även löpa parallellt med hålvägen i söder. Stolprad och groprad visade sig ha olika datering, men det kan källkritiskt sett bero på kontaminering i form av sekundärdeponerat äldre material som hamnat i stolphålen (se ovan). Stolpraden och gropraden måste rimligen ha varit i bruk samtidigt, eller åtminstone mycket nära i tid, då de ligger exakt parallellt de nordligaste 40 meterna. Söder därom viker sig gropraden in mot det mellersta partiet av stolpraden. Den manifesta stolpraden och gropraden tolkas således som anlagda under folkvandringstid. Deras läge och riktning tyder på att de följt ett äldre rumsligt bruk av landskapet; de relaterar i söder till en nordsydlig vägsträckning, som åtminstone är samtida med härdraden. Groparna tolkas ha använts vid upphettning av något slag, då de innehåller skörbränd sten och träkol. De är vida och förhållandevis grunda, så det kan inte röra sig om någon särskilt intensiv uppvärmning. De innehåller inget specifikt fyndmaterial som kan ge vägvisning till vad som uppvärmts.

Bakom anläggandet av det manifesta riktningsmonumentet finns en väl genomtänkt grundplan, det har krävts en stor investering i material och arbete, och resultatet har kunnat ses vida kring. Är det en markering av en fysiskt viktig gräns, eller ett fysiskt viktigt centrum? Är det en rent rituell avgränsning av ett sakral rum i landskapet? Är det en processionsväg som leder från dalgången upp mot ett gravområde norr om undersökningsytan?

Det utkristalliserar sig två huvudfaser i monumentets liv. Den första utgörs av härdkomplexet, som tycks omgärda ett område öster om hålvägen. Det andra utgörs av stolp- och gropraderna, som har en mycket bestämd riktning, även om vi inte kan utsluta att de ingick i en struktur som omgärdade ett område av sådana proportioner att vi inte kan greppa det med de små ytor som schaktades inom den i sig begränsande exploateringsytan. Trots att många frågor återstår att besvara så tolkas riktningsmonumenten helt klart som spår efter återkommande rituella aktiviteter i anslutning till gravområdet under romersk järnålder och folkvandringstid.

Slutsatser

De lämningar som undersöktes inom Degeberga 52 tolkas som dels boplatslämningar från yngre bronsålder och äldre järnålder, dels som spår efter rituella aktiviteter i anslutning till det påträffade gravfältet från romersk järnålder. Resultaten överträffade vida de förväntningar som fanns på fornlämningen efter förundersökningen.

Boplatslämningarna utgörs av två huslämningar och en del andra anläggningar som kan knytas till boplatsaktiviteter i form av stolphål, gropar och härdar. Det mycket ovanliga fyndet av en gjutform till en holkmejsel tolkas tillsvidare som boplatsrelaterat, men ger den samtida boplatsen en särskild status och kulturell funktion, det speglar sannolikt ett övre socialt samhällsskikt.

Gravarna har flera karaktärsdrag som är typiska för den äldre järnålderns gravar i regionen. Grav med kärl och skära. Grav med två kärl och kam. Flera kärl relativt vanligt under yngre romersk järnålder. Det finns flera tydliga likheter i gravskick, föremål och i kompositionen av föremål med övriga delar av Kristianstadsslätten, västra Blekinge, Österlen och Bornholm (Björk 2005). Inga gravar har lokaliserats som är samtida med riktningsmonumentet och groparna, det vill säga folkvandringstid, men omkring 700 m öster om undersökningsområdet finns rester av ett gravfält med resta stenar och en skeppsättning (Degeberga 13), vilket skulle kunna ha använts av samma befolkning. Oupptäckta gravar kan också finnas i området under vägen och i åkern norr om denna.

Riktningsmonumentet är en ovanlig fornlämningskategori, men det behöver inte betyda att de varit extremt ovanliga utan snarare att det är svårt att upptäcka spåren efter dem. Deras linjestruktur gör att de lätt kan missas i smala sökschakt. Resterna efter riktningsmonumentet i Degeberga präglas av symmetri, regelbundenhet och strikt linjär riktning – mellan dalgången i söder till höjdsträckningen i norr. Det tolkas som relaterat till den sakrala miljön representerat av gravfältet från romersk järnålder. Riktningensmonumentet representerar en tydligt organiserad, tredimensionell manifestation, som kunnat ses vida kring. Den är den yngsta aktiviteten vi säkert kunnat spåra på platsen.

Övriga insatser

I samband med undersökningen hölls en improviserad pressvisning för lokalpressen, vilket resulterade i en artikel i Kristianstadsbladet den 13/4 2011. Som avslutande del i ärendet skrivs en vetenskaplig artikel som beräknas komma i tryck under 2013.

Referenser

- Baudou, E. 1960. *Die regionale und chronologische Einteilung der jüngeren Bronzezeit im Nordischen Kreis*. Acta Universitatis Stockholmiensis. Studies in North-European Archaeology, 1. Stockholm: Almqvist & Wiksell.
- Björk, T. 1994. Järnframställning i Degeberga för 2000 år sedan. *Gärds härads hembygdsförenings årsbok*.
- Björk, T. 1997. *Degeberga 15:12, Degeberga sn, Skåne. Arkeologisk undersökning 1993*. Länsmuseet i Kristianstad rapport 1997:11. Kristianstad.
- Björk, T. 1998. Härdar på rad. Om spåren efter en kultplats från bronsåldern. *Fornvännen 93 (nr 2 1998)*. Stockholm.
- Björk, T. 2005. *Skäran på bålet. Om den äldre järnålderns gravar i Skåne*. University of Lund, Institute of Archaeology – Report Series No. 92. Tollarp.
- Björk, T. & Lilja, H. 2008. Undersökningsplan för arkeologisk undersökning inom Degeberga 26:3, Degeberga socken, Kristianstad kommun, Skåne. Regionmuseet Kristianstad.
- Björk, T. & Wrang, S. 1998. Åkerbruk och kult. En introduktion till fornlämningarna längs Linderödsåsen. *Gärds härads hembygdsförenings årsbok*.
- Ericson, T. 1989. *Förhistoriska boplatsslämnningar; Degeberga 23:34, Degeberga sn, Skåne. Rapport* Kristianstads länsmuseum.
- Ethelberg, P. 2009. Die Kämme. Boye, L. & Lund Hansen, U. (red.) *Wealth and Prestige. An Analysis of Rich Graves from Late Roman Iron Age on Eastern Zealand, Denmark*. Kroppedal. Studier i Astronomi, Nyere tid, Arkeologi, Vol. II, 2009.
- Hansen, F. 1931. *Undersökta skelettgravar, Degeberga Nr 20, Degeberga, Skåne*. Rapport Lunds universitets historiska museum.
- Ilkjær, J. 1993. *Illerup ådal, bd 3. Die Gürtel. Bestandteile und Zubehör*. Jutland Archaeological Society Publications XXV:3. Aarhus: Aarhus University Press.
- Lilja, H. 2008. *Boplatz vid Linderödsåsen, Degeberga 26:3. Arkeologisk förundersökning 2008*. Regionmuseet Kristianstad rapport 2008:41. Kristianstad.
- Melin, K-M. 2002. *Arkeologisk förundersökning, Degeberga 53:2, 53:3 & 20:5, Degeberga sn, Kristianstads kommun, Skåne*. Regionmuseet Kristianstad rapport 2002:11.
- Penack, J-J. 1993. *Die eisenzeitlichen Erntegeräte im freien Germanien*. BAR International Series 583. 1993, Oxford.
- Steineke, M., Ekenberg, A., Hansson, K. & Ifversson, P. 2005. *Öresundsförbindelsen, Sunnanå 19A-F*. Rapport Nr 34, Malmö Kulturmiljö.
- Stjernquist, B. 1955. *Simris. On cultural connections of Scania in the Roman Iron Age*. Acta Archaeologica Lundensia, Series in 4°, No. 2. Lund.
- Söderberg, B. 2005. *Aristokratiskt rum och gränsöverskridande. Järrestad och sydöstra Skåne mellan region och rike 600-1100*. RAÄ Skrifter No 62. Lund.
- Thörn, R. 1993. *Eldstadssystem – fysiska spår av bronsålderskult. Ett försök att spåra kultplatser och kulturinflenser*. C-uppsats i arkeologi, Lunds Universitet.
- Thörn, R. 2007. *Det ideologiska landskapet. Öresundsförbindelsen och arkeologin*. Malmöfynd nr 12. Malmö Kulturmiljö.

Administrativa uppgifter

Sydsvensk Arkeologi AB projnr:	100073
Länsstyrelsen i Skåne dnr:	431-11128-10
Datum för beslut:	2010-10-26
Riksantikvarieämbetets dnr:	321-1565-2011
Datum för RAÄ yttrande:	2011-06-09
Län:	Skåne
Kommun:	Kristianstad
Socken:	Degeberga
Fastighet:	Degeberga 26:3
Läge:	Ekonomiska kartan, blad 2D 8i
Koordinatsystem:	2,5 gon V
X koordinat:	6191231
Y koordinat:	1391818
Höjdsystem:	RT 90
M ö.h.	ca 45
Fältarbetstid:	2011-03-29 – 04-11, 06-27 – 07-01
Antal arbetsdagar:	24
Antal arkeologtimmar:	192
Antal maskintimmar :	48
Exploateringsyta:	ca 40 000 m ²
Undersökt yta:	6835 m ²
Platschef:	Tony Björk
Personal:	Johan Dahmén (Regionmuseet Kristianstad), Thomas Linderöth, Ylva Wickberg (Sydsvensk Arkeologi)
Projektgrupp:	Tony Björk, Bertil Helgesson (vetenskapligt stöd), Ylva Wickberg
Uppdragsgivare:	Lillafors Fastigheter AB
Kostnadsansvar:	Lillafors Fastigheter AB samt RAÄ Samhällsavdelningen
Tidigare undersökningar:	Lilja 2008
Fynd:	Fynden förvaras på Lunds Universitets Historiska Museum under LUHM nr 32084
Dokumentationsmaterial:	Intrasisprojekt SA 100073, 8 ritningar (3 st A4, 5 st A3) samt digitala foton. Förvaras i Regionmuseet Kristianstad arkiv
Kostnader:	Lillafors Fastigheter AB – 203 200 kr (exkl. moms) RAÄ Samhällsavdelningen – 263 200 kr (exkl. moms) Totalt: 466 400 kr (exkl. moms)

Bilagor

Bilaga 1 – Anläggningslista

Id	Subklass	Undersökt	Und.metod	Und.andel	Namn/kommentar
100	Lager	0			Matjord
1437	Stolphål	True	Skårslev	50	
1445	Grop	True	Skårslev	50	
1456	Stolphål	True	Skårslev	100	
1464	Härd	0			
1472	Stolphål	0			
1480	Stolphål	0			
1489	Stolphål	0			
1498	Stolphål	True	Skårslev	50	
1508	Stolphål	0			
1517	Stolphål	0			
1528	Stolphål	0			
1537	Stolphål	0			
1545	Ränna	True	Skårslev	50	
1558	Stolphål	0			
1565	Grop	True	Skårslev	100	
1574	Grav	True	Skårslev	100	
1590	Stolphål	0			
1598	Grop	0			
1606	Grop	True	Skårslev	50	
1618	Grop	0			
1630	Stolphål	0			
1638	Stolphål	0			
1649	Stolphål	0			
1656	Härdgrop	True	Skårslev	50	
1666	Stolphål	0			
1674	Grop	0			
1688	Stolphål	True	Skårslev	50	
1699	Härd	0			
1712	Härd	0			
1725	Stolphål	True	Skårslev	50	
1735	Stolphål	0			
1746	Grop	True	Skårslev	50	
1759	Grop	True	Skårslev	50	
1769	Stolphål	True	Skårslev	50	
1778	Stolphål	True	Skårslev	50	
1787	Grop	True	Skårslev	50	
1797	Härd	True	Skårslev	50	
1809	Stolphål	True	Skårslev	50	
1816	Stolphål	True	Skårslev	50	
1824	Stolphål	True	Skårslev	50	
1833	Stolphål	True	Skårslev	50	
1841	Stolphål	True	Skårslev	50	
1848	Stolphål	True	Skårslev	50	
1856	Stolphål	True	Skårslev	50	
1866	Stolphål	True	Skårslev	50	
1874	Stolphål	True	Skårslev	50	
1882	Stolphål	True	Skårslev	50	
1890	Stolphål	True	Skårslev	50	Hus 2
1898	Stolphål	True	Skårslev	50	Hus 2
1907	Stolphål	True	Skårslev	50	
1917	Stolphål	True	Skårslev	50	
1924	Stolphål	True	Skårslev	50	
1933	Stolphål	True	Skårslev	50	Hus 2
1941	Stolphål	True	Skårslev	50	
1951	Grav	True	Skårslev	100	
1960	Stolphål	True	Skårslev	50	
1968	Grop	True	Skårslev	100	Hus 2
1978	Stolphål	True	Skårslev	50	
1985	Stolphål	True	Skårslev	50	
1992	Ränna	True	Skårslev	50	
2002	Stolphål	True	Skårslev	50	
2009	Stolphål	True	Skårslev	50	
2017	Stolphål	True	Skårslev	50	
2026	Grop	True	Skårslev	100	

2036	Grop	0			
2046	Grop	0			
2056	Stolphål	True	Skårslev	50	
2065	Stolphål	True	Skårslev	50	
2074	Stolphål	True	Skårslev	50	
2082	Stolphål	True	Skårslev	50	
2090	Grop	0			
2100	Stolphål	True	Skårslev	50	
2108	Stolphål	True	Skårslev	50	
2116	Stolphål	True	Skårslev	50	
2124	Stolphål	0			
2132	Grop	True	Skårslev	50	
2143	Grop	True	Skårslev	50	
2153	Grop	True		50	
2162	Grop	True	Skårslev	50	
2172	Utgår	0			
2183	Stolphål	True	Skårslev	50	
2191	Stolphål	True	Skårslev	50	
2198	Stolphål	True	Skårslev	50	
2207	Stolphål	True	Skårslev	50	
2216	Stolphål	True	Skårslev	50	
2224	Stolphål	True	Skårslev	50	Hus 2
2233	Stolphål	True	Skårslev	50	
2241	Stolphål	True	Skårslev	50	
2249	Stolphål	True	Skårslev	50	Hus 2
2257	Stolphål	True	Skårslev	50	
2266	Stolphål	True	Skårslev	50	
2273	Stolphål	True	Skårslev	50	
2282	Stolphål	True	Skårslev	50	
2290	Stolphål	0			
2299	Stolphål	0			
2308	Stolphål	True	Skårslev	50	
2317	Grop	True	Skårslev	50	
2328	Grop	0			
2340	Stolphål	True	Skårslev	50	
2348	Grop	True	Skårslev	50	
2358	Stolphål	True	Skårslev	50	
2367	Stolphål	True	Skårslev	50	
2375	Stolphål	True	Skårslev	50	
2385	Hårdgrop	0			
2395	Grav	True	Skårslev	100	
2407	Stolphål	True	Skårslev	50	
2418	Stolphål	True	Skårslev	50	
2427	Stolphål	True	Skårslev	50	
2436	Grop	True	Skårslev	50	
2448	Hård	0			
2462	Hård	0			
2473	Stolphål	True	Skårslev	50	
2482	Utgår	True	Skårslev	0	
2491	Stolphål	0			
2500	Utgår	True	Skårslev	0	
2509	Stolphål	0			
2518	Stolphål	True	Skårslev	50	
2526	Stolphål	True	Skårslev	50	
2535	Stolphål	0			
2545	Hårdgrop	True	Skårslev	50	
2554	Stolphål	True	Skårslev	50	
2563	Stolphål	True	Skårslev	50	
2572	Stolphål	0			
2584	Grav	True	Skårslev	100	
2594	Stolphål	True	Skårslev	50	
2602	Stolphål	True	Skårslev	50	
2611	Stolphål	0			
2621	Stolphål	0			
2631	Stolphål	True	Skårslev	50	
2639	Hårdgrop	0			
2651	Grop	0			
2671	Stolphål	True	Skårslev	50	
2679	Stolphål	True	Skårslev	50	
2689	Stolphål	True	Skårslev	50	
2698	Grop	0			
2713	Grop	True	Skårslev	50	

2729	Stolphål	True	Skårslev	50	
2738	Grop	0			
2751	Grop	0			
2765	Grop	0			
2775	Grop	0			
2790	Stolphål	0			
2798	Grop	0			
2820	Grop	0			
2831	Stolphål	0			
2842	Stolphål	0			
2851	Hård	0			
2863	Stolphål	0			
2873	Stolphål	0			
2882	Stolphål	0			
2893	Stolphål	0			
2903	Stolphål	0			
2915	Stolphål	0			
2925	Stolphål	0			
2934	Stolphål	0			
2942	Grop	0			
2954	Grop	0			
2968	Grop	0			
2980	Grop	0			
2991	Hård	True	Skårslev	50	
3005	Hård	True	Skårslev	50	
3014	Stolphål	0			
3023	Stolphål	0			
3034	Stolphål	0			
3043	Stolphål	0			
3053	Stolphål	0			
3061	Stolphål	0			
3072	Stolphål	0			Hus 1
3080	Stolphål	0			
3090	Stolphål	0			Hus 1
3098	Stolphål	0			
3107	Stolphål	0			Hus 1
3116	Stolphål	0			Hus 1
3125	Stolphål	True	Skårslev	50	Hus 1
3133	Stolphål	True	Skårslev	50	Hus 1
3143	Stolphål	0			Hus 1
3151	Stolphål	0			Hus 1
3159	Stolphål	0			Hus 1
3167	Stolphål	0			Hus 1
3177	Stolphål	0			Hus 1
3185	Stolphål	0			Hus 1
3193	Stolphål	0			Hus 1
3201	Stolphål	0			Hus 1
3210	Stolphål	0			
3218	Stolphål	0			
3227	Stolphål	0			
3235	Stolphål	0			
3243	Grop	0			
3252	Stolphål	0			
3261	Stolphål	0			
3270	Stolphål	0			
3279	Stolphål	0			
3288	Stolphål	0			
3298	Stolphål	0			
3307	Stolphål	0			
3315	Stolphål	0			
3324	Grop	0			
3335	Stolphål	0			
3343	Stolphål	0			
3354	Stolphål	0			
3363	Stolphål	0			
3373	Grop	0			
3383	Grop	0			
3392	Grop	0			Groprad
3399	Grop	True	Skårslev	50	Groprad
3412	Grop	0			Groprad
3428	Grop	0			Groprad
3441	Grop	0			Groprad

3453	Grop	True	Skårslev	50	Groprad
3468	Grop	True	Spade	50	Groprad
3480	Härd	True	Spade	50	Härdrad
3491	Stolphål	True	Skårslev	50	Stolprad
3500	Stolphål	True	Skårslev	50	Stolprad
3510	Härd	True	Skårslev	50	
3519	Grop	0			
3528	Härd	True	Skårslev	50	
3538	Härd	0			
3548	Härd	0			
3557	Härd	0			
3564	Grop	0			
3572	Stolphål	0			
3580	Stolphål	0			
3588	Stolphål	0			
3595	Stolphål	0			
3604	Stolphål	True	Skårslev	50	
3614	Stolphål	0			
3623	Härd	0			
3635	Stolphål	0			
3643	Härd	0			
3655	Stolphål	0			
3663	Stolphål	True	Skårslev	50	Stolprad
3674	Stolphål	0			Stolprad
3686	Stolphål	0			
3695	Grop	0			
3704	Grop	0			
3714	Stolphål	0			
3723	Stolphål	0			
3732	Stolphål	0			
3742	Stolphål	0			
3749	Stolphål	0			
3756	Stolphål	0			
3764	Stolphål	0			
3774	Stolphål	0			
3783	Stolphål	0			
3792	Stolphål	0			
3802	Grop	0			
3819	Stolphål	0			
3828	Stolphål	0			
3836	Stolphål	0			
3844	Stolphål	0			
3854	Stolphål	0			
3864	Stolphål	0			
3873	Stolphål	0			
3882	Stolphål	0			
3891	Stolphål	0			
3899	Stolphål	0			
3908	Stolphål	0			
3917	Stolphål	0			
3928	Stolphål	0			
3938	Stolphål	0			
3947	Grop	0			
3958	Stolphål	0			
3967	Härd	True	Skårslev	50	
3977	Stolphål	0			
3985	Stolphål	0			
3994	Stolphål	0			
4003	Stolphål	0			
4011	Stolphål	0			
4022	Härd	True	Skårslev	50	
4043	Stolphål	0			
4053	Grop	0			
4066	Grop	0			
4096	Stolphål	0			
4104	Grop	0			
4115	Stolphål	0			
4123	Stolphål	0			
4131	Stolphål	0			
4139	Stolphål	0			
4149	Härd	0			
4164	Härd	0			

4174	Grop	0			
4187	Stolphål	0			
4194	Stolphål	0			
4202	Stolphål	0			
4210	Stolphål	0			
4218	Stolphål	0			
4227	Stolphål	0			
4234	Stolphål	0			
4242	Stolphål	0			
4251	Stolphål	0			
4261	Grop	0			
4275	Hård	0			
4286	Grop	0			
4300	Hård	0			
4311	Grop	0			
4322	Grop	0			
4333	Stolphål	0			
4341	Stolphål	0			
4351	Hård	True	Skårslev	50	Hårdrad
4364	Stolphål	0			
4373	Stolphål	0			
4381	Stolphål	0			
4390	Stolphål	0			
4398	Stolphål	0			
4406	Stolphål	0			
4414	Stolphål	0			
4422	Stolphål	0			
4430	Stolphål	0			
4440	Stolphål	0			
4450	Stolphål	0			
4459	Stolphål	0			
4467	Hård	0			
4478	Stolphål	0			
4486	Stolphål	0			
4493	Stolphål	0			
4501	Stolphål	0			
4509	Stolphål	0			
4516	Stolphål	0			
4525	Hård	0			
4542	Hård	0			
4556	Stolphål	0			
4563	Stolphål	0			
4571	Stolphål	0			
4578	Stolphål	0			
4588	Stolphål	0			
4596	Stolphål	0			
4605	Grop	0			
4615	Grop	0			
4625	Stolphål	0			
4633	Stolphål	0			
4642	Hård	0			
4653	Hård	0			
4663	Stolphål	0			
4672	Stolphål	0			
4679	Stolphål	0			
4689	Stolphål	0			Stolprad
4697	Stolphål	0			
4705	Stolphål	0			
4715	Stolphål	0			
4723	Stolphål	0			
4731	Stolphål	0			
4739	Stolphål	0			
4748	Stolphål	0			
4756	Stolphål	0			
4763	Stolphål	0			
4771	Hård	0			
4782	Hård	0			
4792	Hård	0			
4803	Hård	0			
4840	Hård	0			
4854	Stolphål	0			
4862	Stolphål	0			

4870	Stolphål	0			
4879	Stolphål	0			
4888	Stolphål	0			
4896	Stolphål	0			
4904	Stolphål	0			
4913	Stolphål	0			
4921	Stolphål	0			
4930	Stolphål	0			
4938	Stolphål	0			
4946	Stolphål	0			
4954	Stolphål	0			
4963	Stolphål	0			
4971	Stolphål	0			
4980	Stolphål	0			
4988	Stolphål	0			
4996	Stolphål	0			
5005	Stolphål	0			
5015	Grop	0			
5029	Stolphål	0			
5039	Grop	0			
5050	Stolphål	0			
5059	Stolphål	0			
5068	Stolphål	0			
5077	Stolphål	0			Stolprad
5087	Hård	0			
5099	Stolphål	0			
5108	Stolphål	0			Stolprad
5120	Stolphål	0			Stolprad
5133	Stolphål	0			Stolprad
5144	Kulturlager	0			
5157	Stolphål	0			Stolprad
5169	Stolphål	0			Stolprad
5181	Lager	True	Skårslev	1	Fossil matjord
5231	Stolphål	0			
5240	Stolphål	0			
5250	Stolphål	0			Stolprad
5262	Stolphål	True	Skårslev	50	Stolprad
5274	Stolphål	0			Stolprad
5286	Stolphål	0			Stolprad
5297	Stolphål	0			Stolprad
5308	Stolphål	0			
5315	Stolphål	0			Stolprad
5327	Stolphål	True	Skårslev	50	Stolprad
5338	Stolphål	0			Stolprad
5349	Stolphål	0			Stolprad
5362	Stolphål	0			Stolprad
5375	Hård	0			
5384	Stolphål	0			
5392	Grop	0			
5405	Grop	0			
5418	Stolphål	0			Stolprad
5430	Stolphål	0			Stolprad
5443	Stolphål	0			Stolprad
5454	Stolphål	0			Stolprad
5465	Stolphål	0			Stolprad
5476	Stolphål	True	Skårslev	50	Stolprad
5486	Stolphål	0			Stolprad
5498	Stolphål	0			Stolprad
5506	Stolphål	0			
5519	Stolphål	0			
5529	Stolphål	0			
5539	Grop	0			
5551	Stolphål	0			
5560	Grop	0			
5572	Stolphål	True	Skårslev	50	
5583	Grop	0			
5594	Stolphål	0			
5603	Stolphål	0			
5612	Stolphål	0			
5621	Grop	0			
5627	Grop	0			
5637	Grop	0			

5646	Grop	0			
5658	Grop	0			
5669	Stolphål	0			
5677	Stolphål	0			
5685	Utgår	True	Skårslev	0	
5699	Hålväg	True	Skårslev	1	Hålväg
5776	Stolphål	0			
5785	Stolphål	0			
5795	Stolphål	0			
5804	Härd	0			
5816	Härd	0			
5828	Stolphål	0			
5835	Stolphål	0			
5844	Stolphål	0			
5851	Stolphål	0			
5861	Stolphål	0			
5869	Stolphål	0			
5877	Grop	0			
5889	Grop	0			
5906	Stolphål	0			
5915	Stolphål	0			
5924	Stolphål	0			
5934	Stolphål	0			
5942	Stolphål	0			
5949	Grop	0			
5959	Härd	0			Härdrad
5973	Härd	0			Härdrad
5987	Stolphål	0			
5997	Härd	0			Härdrad
6012	Härd	0			Härdrad
6025	Härd	0			Härdrad
6040	Härd	0			Härdrad
6057	Härd	0			Härdrad
6071	Härd	True	Skårslev	50	Härdrad
6087	Stolphål	0			
6095	Stolphål	0			
6106	Härd	0			Härdrad
6125	Grop	0			Groprad
6142	Stolphål	0			
6152	Grop	0			Groprad
6165	Grop	0			
6175	Grop	0			Groprad
6191	Härd	0			Härdrad
6202	Härd	0			Härdrad
6216	Grop	True	Skårslev	50	Groprad
6234	Härd	0			
6250	Härd	0			Härdrad
6263	Härd	0			Härdrad
6277	Härd	0			
6299	Härd	0			
6313	Grop	0			Groprad
6329	Grop	0			Groprad
6343	Härd	0			Härdrad
6357	Härd	0			
6366	Härd	0			
6378	Härd	0			Härdrad
6391	Härd	0			Härdrad
6404	Stolphål	0			
6413	Stolphål	0			
6420	Grop	0			Groprad
6436	Grop	0			Groprad
6452	Stolphål	0			
6461	Härd	0			Härdrad
6479	Härd	0			Härdrad
6491	Härd	0			Härdrad
6507	Kulturlager	0			
6531	Ränna	0			
6547	Ränna	0			
6577	Härd	0			
6592	Härd	0			
6602	Grop	0			
6611	Stolphål	0			

6619	Stolphål	0			
6627	Stolphål	0			
6635	Stolphål	0			
6643	Stolphål	0			
6651	Stolphål	0			
6660	Stolphål	0			
6670	Stolphål	0			
6678	Stolphål	0			
6688	Stolphål	0			
6698	Stolphål	0			
6706	Stolphål	0			
6714	Stolphål	0			
6723	Stolphål	0			
6732	Stolphål	0			
6741	Hård	0			
6756	Hård	0			
6768	Stolphål	0			
6776	Stolphål	0			
6783	Stolphål	0			
6790	Grop	0			
6804	Grop	0			
6814	Grop	0			
6825	Grop	0			
6835	Grop	0			
6847	Stolphål	0			
6855	Stolphål	0			
6866	Stolphål	0			
6875	Stolphål	0			
6883	Stolphål	0			
6892	Stolphål	0			
6900	Stolphål	0			
6909	Stolphål	0			
6918	Stolphål	0			
6927	Stolphål	0			
6934	Stolphål	0			
6943	Stolphål	0			
6952	Stolphål	0			
6961	Grop	0			
6973	Stolphål	0			
6981	Hård	0			
6993	Grop	True	Skårslev	50	
7004	Stolphål	0			
7013	Stolphål	0			
7021	Stolphål	0			
7029	Stolphål	0			
7039	Stolphål	0			
7048	Stolphål	0			
7057	Hård	0			
7067	Kulturlager	0			
7078	Grop	0			
7088	Stolphål	0			
10000	Stolphål	0			
10009	Stolphål	0			
10018	Hård	0			
10031	Hård	0			
10048	Stolphål	0			
10057	Stolphål	0			
10065	Stolphål	0			
10074	Stolphål	0			
10082	Grop	0			
10095	Grop	0			
10105	Grop	0			
10117	Stolphål	0			
10126	Stolphål	0			
10136	Stolphål	0			
10141	Hård	0			
10151	Stolphål	0			
10160	Stolphål	0			
10168	Stolphål	0			
10176	Stolphål	0			
10185	Grop	0			
10203	Hård	0			

10213	Hård	True	Skårslev	1	
10224	Hård	0			
10233	Grop	True	Skårslev	50	
10243	Grop	0			
10252	Grop	0			
10263	Hård	0			
10270	Stolphål	0			
10278	Stolphål	0			
10286	Stolphål	0			
10294	Stolphål	0			
10302	Stolphål	0			
10311	Stolphål	0			
10318	Stolphål	0			
10326	Stolphål	0			
10334	Grop	0			
10346	Stolphål	0			
10356	Stolphål	0			
10363	Stolphål	0			
10371	Stolphål	0			
10380	Stolphål	0			
10389	Stolphål	0			
10398	Hård	0			
10408	Stolphål	0			
10417	Stolphål	0			
10425	Stolphål	0			
10433	Stolphål	0			
10441	Grop	0			
10453	Stolphål	0			
10463	Hård	0			
10474	Hård	True	Skårslev	50	Hårdrad
10487	Grop	0			
10497	Hård	0			Hårdrad
10511	Hård	0			
10524	Hård	0			
10530	Grop	True	Spade	50	
10541	Grop	0			
10550	Grop	0			
10562	Grop	0			
10572	Grop	True	Skårslev	100	
10584	Grop	True	Skårslev	50	
10592	Stolphål	0			
10601	Stolphål	0			
10609	Stolphål	0			
10618	Hård	0			
10628	Stolphål	0			
10636	Stolphål	0			
10644	Stolphål	0			
10653	Stolphål	0			
10662	Stolphål	0			
10671	Stolphål	0			
10680	Stolphål	0			
10688	Stolphål	0			
10696	Stolphål	0			
10705	Stolphål	0			
10713	Stolphål	0			
10721	Stolphål	0			
10729	Stolphål	0			
10738	Hård	0			
10746	Hård	0			
10756	Grop	0			
10766	Grop	0			
10775	Stolphål	0			
10783	Stolphål	0			
10793	Stolphål	0			
10801	Stolphål	0			
10810	Hård	0			
10821	Hård	0			
10830	Stolphål	False		0	
10839	Hård	0			
10854	Hård	0			
10871	Hård	0			
10881	Hård	0			

10892	Hård	0			
10902	Hård	0			
10915	Stolphål	0			
10923	Stolphål	0			
10931	Stolphål	0			
10938	Stolphål	0			
10947	Stolphål	0			
10955	Stolphål	0			
10963	Stolphål	0			
10973	Stolphål	0			
10982	Stolphål	0			
10992	Stolphål	0			
10999	Stolphål	0			
11008	Stolphål	0			
11017	Stolphål	0			
11026	Stolphål	0			
11033	Stolphål	0			
11041	Stolphål	0			
11050	Stolphål	0			
11059	Stolphål	0			
11066	Stolphål	0			
11075	Stolphål	0			
11083	Grop	0			
11093	Hård	0			
11104	Hård	0			
11114	Stolphål	True	Skårslev	50	
11122	Stolphål	0			
11130	Stolphål	0			
11139	Stolphål	0			
11148	Stolphål	0			
11157	Grop	0			
11169	Grav	True	Skårslev	100	
11178	Hård	0			
11197	Hård	0			
11243	Hård	0			
11253	Grop	0			
11263	Grop	True	Skårslev	50	
11273	Kulturlager	True	Skårslev	0	
11289	Stolphål	0			
11308	Hård	True	Skårslev	25	
11329	Stolphål	True	Skårslev	100	
11349	Hård	True	Skårslev	50	
11359	Stolphål	0			
11369	Grop	True	Skårslev	50	

Bilaga 2 – Fyndlista

Fyndlista keramik

Fyndnummer	Vikt	Antal	Anmärkning	Del	Ytbehandling	Dekor	Datering
1	585	50		Murning	Robbing		Y br. A grupp
2	31	1			Robbing		
3	44	3	Yfynd		Robbing		
4	3	1					
6	65	0	Både glättad och rabbad, fr 3 kärl	Boten	Glättnig		
8	2	1			Glättnig		
9	1	1			Robbing		
10	26	5		Murning		Ränder, tvärsnodd	
11	47	1		Buk	Glättnig		
12	6	1			Robbing		
13	22	1			Robbing		
14	8	1			Robbing		
15	97	12	2 kärl	Murning	Glättnig	haidragen linje	
16	16	6		Boten			
17	2	1			Glättnig		
18	21	1	Yfynd	Murning	Robbing	Vuls?	
19	35	6		Murning	Robbing		
22	13	1			Robbing		
23	127	6		Buk	Glättnig		
24	111	120	2 kärl	Skuldra	Glättnig	tandsämpel, haidr linje	
25	6	1					
27	13	1		Murning	Glättnig	Haidragne linjer, tvärsr	Rom jä å?
28	24	38		Boten			Neolitisk?
29	9	1				Tandsämpel	
30	41	1			Robbing		
31	8	1					
33	7	21			Robbing		
34	16	3			Robbing		
35	29	4			Robbing		
36	13	1		Skuldra			
37	11	1			Robbing		
38	6	3			Glättnig		
39	11	8		Murning	Glättnig	Haidragne linjer	Å jä å
158	213	120		Häkel		kansämpel, zick zack	neolitisk, str ys
160	157	31		Murning	Glättnig		Rom jä
162	124	3	Hark	Boten	Glättnig		Å rom jä å
167	482	60			Glättnig	Haidragne linjer	Y rom jä å
168	767	41	Bornholmakarna		Glättnig	Haidragen linje	Y rom jä å

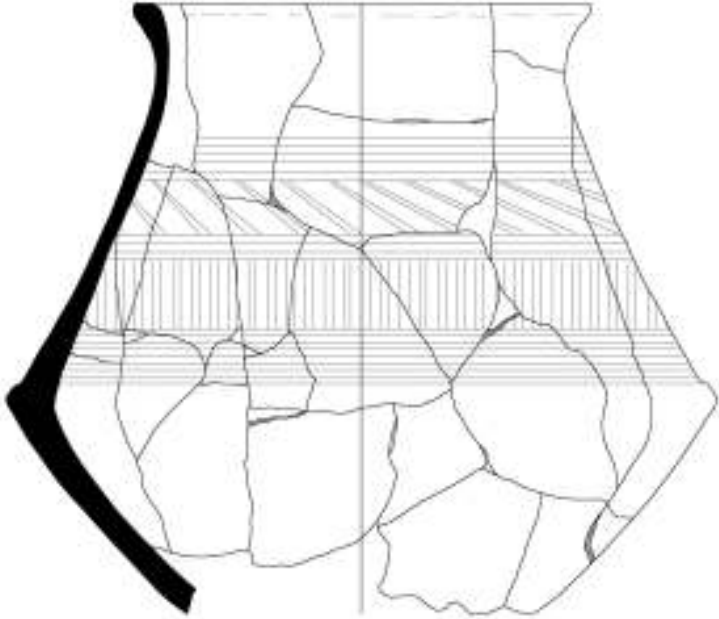
Fyndlista Övriga material

Fyndnummer	Material	Sakord	Vikt	Antal	Fragmenteringsgrad	Anmärkning
5	Bränd lera		1	1		
7	Bränd lera		16	6		
20	Bränd lera		1	2		
21	Bränd lera		1	2		
26	Bränd lera	Lerklining	18	1		
32	Bränd lera		1	1		
40	Flinta	Avslag/avfall	1	1		
41	Flinta	Avslag/avfall	1	1		
42	Flinta	Avslag/avfall	2	1		
43	Flinta	Avslag/avfall	1	1		
44	Flinta	Avslag/avfall	181	3		Patinerad, ev br
45	Flinta	Avslag/avfall	3	1		Sydisk flinta
46	Flinta	Redskap	9	1		Sydisk, senneo- Å br å
47	Flinta	Skrapa	3	1		
48	Flinta	Avslag/avfall	4	1		
49	Flinta	Avslag/avfall	5	1		
50	Flinta	Yxa	45	1	F	
51	Flinta	Avslag/avfall	9	1		
52	Flinta	Avslag/avfall	268	10		1 sydisk
53	Flinta	Yxa	9	1	F	
54	Flinta	Avslag/avfall	103	3		
55	Flinta	Knacksten	63	1		
56	Flinta	Avslag/avfall	121	6		
57	Flinta	Avslag/avfall	1	1		
58	Flinta	Avslag	9	1		Sydisk
59	Flinta	Avslag/avfall	7	4		
60	Flinta	Knacksten	62	1		
61	Flinta	Avslag	3	3		1 sydisk
62	Flinta	Avslag/avfall	8	2		Ett spåntiknande
63	Flinta	Spån	1	1	F	Sydisk
64	Flinta	Avslag/avfall	1	1		
65	Flinta	Avslag/avfall	20	2		1 sydisk br
66	Flinta	Avslag/avfall	2	1		
67	Flinta	Avslag	1	1	F	Sydisk
68	Flinta	Avslag	1	1		Sydisk
69	Flinta	Avslag/avfall	30	4		1 Sydisk flinta
70	Flinta	Avslag/avfall	2	1		Sydisk
71	Flinta	Avslag/avfall	4	1		
72	Flinta	Avslag	1	1	F	Sydisk
73	Flinta	Spån	1	1	F	Sydisk
74	Flinta	Avslag/avfall	8	2		Sydisk
75	Flinta	Avslag/avfall	11	1		
76	Flinta	Avslag/avfall	5	1		Sydisk, bruksret
77	Flinta	Avslag/avfall	3	2		
78	Flinta	Avslag/avfall	1	1		
79	Flinta	Avslag/avfall	44	3		
80	Flinta	Yxa	1	1	F	Sydisk
81	Flinta	Redskap	79	1		En nött yta? Glättsten?
82	Flinta	Avslag/avfall	6	1		
83	Flinta	Spån	4	1		Förarb pilspets?
84	Flinta	Avslag/avfall	9	2		1 sydisk
85	Flinta	Avslag/avfall	27	2		
86	Flinta	Avslag/avfall	2	1		Sydisk
87	Flinta	Avslag/avfall	35	1		
88	Flinta	Avslag/avfall	9	1		Sydisk
89	Flinta	Kärna	116	1		
90	Flinta	Skrapa	43	1		sydisk
91	Flinta	Avslag/avfall	46	6		1 sydisk
92	Flinta	Avslag/avfall	27	2		1 sydisk
93	Flinta	Avslag/avfall	3	2		

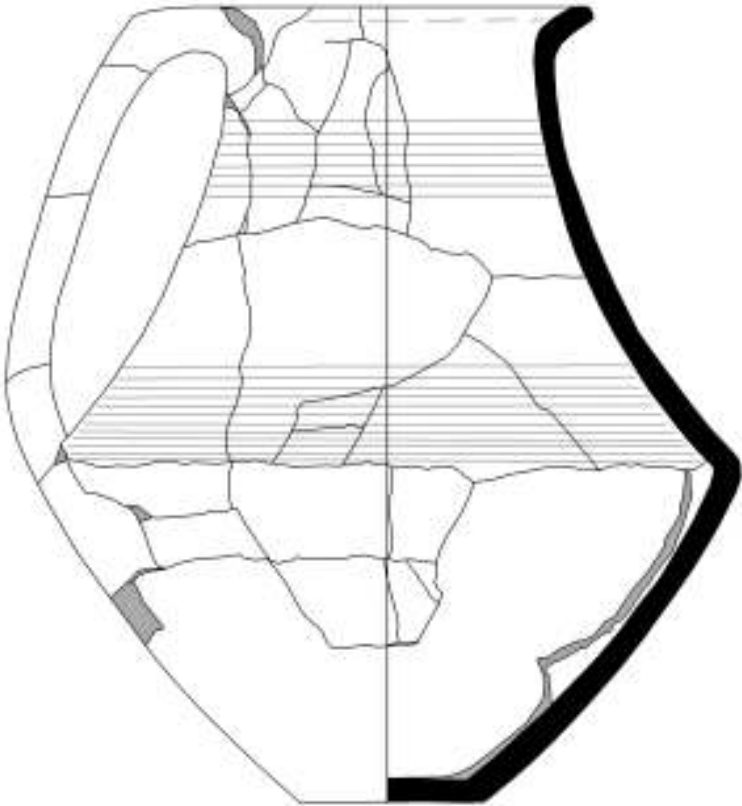
Fyndnummer	Material	Sakord	Vikt	Antal	Fragmenteringsgrad	Anmärkning
	94	Flinta	Kniv	5	1	Sydisk
	95	Flinta	Avslag/avfall	9	4	
	96	Flinta	Avslag/avfall	51	3	
	97	Flinta	Avslag/avfall	5	1	
	98	Flinta	Avslag	4	1	
	99	Flinta	Avslag/avfall	7	2	1 sydisk
	100	Flinta	Avslag/avfall	10	1	
	101	Flinta	Avslag/avfall	21	1	
	102	Flinta	Avslag	1	1	Sydisk
	103	Flinta	Avslag/avfall	8	1	Sydisk
	104	Flinta	Skrapa	35	1	
	105	Flinta	Kniv	5	1	Sydisk
	106	Flinta	Spån	7	1 F	Sydisk
	107	Flinta	Skrapa	31	1	
	108	Flinta	Skrapa	49	1	
	109	Flinta	Skrapa	26	1	
	110	Flinta	Avslag/avfall	28	3	
	111	Flinta	Avslag/avfall	38	3	1 sydisk
	112	Flinta	Avslag/avfall	110	4	2 sydisk
	113	Flinta	Avslag/avfall	11	1	
	114	Flinta	Kärna	28	1	Sydisk, retusch
	115	Flinta	Kärna	357	1	
	116	Flinta	Avslag/avfall	14	4	
	117	Flinta	Kärna	16	1	Sydisk
	118	Flinta	Avslag/avfall	21	2	
	120	Flinta	Spån	2	1 F	Sydisk
	119	Flinta	Avslag/avfall	23	3	1 sydisk
	121	Flinta	Yxa	4	1	Sydisk
	122	Flinta	Avslag/avfall	4	1	Sydisk
	123	Flinta	Avslag/avfall	1	1	Sydisk
	124	Flinta	Avslag/avfall	37	4	
	125	Flinta	Avslag/avfall	1	1	
	126	Flinta	Avslag/avfall	7	1	
	127	Flinta	Kärna	65	1	
	128	Flinta	Spån	3	1 F	Sydisk
	129	Flinta	Avslag/avfall	13	1	1 Sydisk
	130	Kvarts	Avslag/avfall	1	1	
	131	Kvarts	Avslag/avfall	251	1	
	132	Bergart	Bryne	335	1	
	133	Bergart	Malsten	864	1	Knackmärken
	134	Bergart	Malsten	1193	1	
	135	Bergart	Malsten	1054	1	Skörbränd
	136	Bergart	Malsten	929	1 D	Knackmärken
	137	Ben		2	12 F	
	138	Ben		1	1	
	139	Ben		3	7	
	140	Ben		1	1	
	141	Ben		11	40	
	142	Ben		2	2	
	143	Ben		97	0	
	144	Ben		1	1	
	145	Ben		5	7	
	146	Ben		1	1	
	147	Ben		6	8	
	148	Ben		2	7	
	149	Ben		15	25	
	150	Ben		1	12	
	151	Ben		1	2	
	152	Ben		1	2	
	153	Ben		1	1	

Fyndnummer	Material	Sakord	Vikt	Antal	Fragmenteringsgrad	Anmärkning
154	Ben		4	13		
155	Ben		1	7		
156	Järn		1	3		
157	Brons		1	1	F	
159	Ben		195	0		
161	Ben		68	0		
163	Horn	Kam	12	3	D	
164	Ben		1108	0		Många stora bitar
165	Järn	Skära	46	6	K	Å rom jä å
166	Bränd lera	Gjutform	313	3	K	Till hotkmejsel

Bilaga 3 – Rekonstruerade kärl

Rekonstruerade kärl från AA 1574. Skala 1:2.

Bilaga 4 – Arkeobotanisk analys

DEGEBERGA
SA 100073

Stefan Gustafsson
Oden kulturinformation 2011

Inledning

På uppdrag av Sydsvensk Arkeologi AB har 15 prover analyserats på träkol och växtmakro-fossil. Proverna har floterats av personal från Sydsvensk Arkeologi.

Resultat

AA 2395 Brandgrav med delar av kärl

PM 200203

I provet fanns små kolfragment de flesta obestämbara.

Hassel	6 bitar
Obestämd rot	1 bit
Obestämt kol	++

PK 200217

I provet fanns bara sot inget kol. De stora klumparna var obränd lera som löstes upp före analys. I övrigt hittades 5 små fragment av bränt ben.

AG 1968 grop med gjutform och holkmejsel

PM 200202

I provet fanns små kolfragment och skal av hasselnöt.

Hassel	4 bitar
Typ vide	1 bit
Skal av hasselnöt	1

PK 200228

I provet fanns skalfragment av hasselnöt.

Skal av hasselnöt	3
-------------------	---

AH 10313 härd utanför palissad

PK 200231

I provet fanns kol av hassel.

Hassel	2 bitar
--------	---------

AS 3500 och 5327 stolphål i palissad/processionsväg

AS 3500 PK 200212

I provet fanns väldigt lite kol och dessutom var fragmenten mycket små. De flesta fragment gick inte artbestämma.

Hassel	2 bitar
--------	---------

AS 5327 PK n200207

I provet fanns bara små träkolsfragment varav de flesta inte kunde bestämmas till art.

Björk	1 bit
Ek	2 bitar
Hassel	3 bitar
Strådel	1 bit
Obestämd rot	1 bit

När man väljer ut kol för att datera en stolpe bör man fundera om kolet som hittas i stolphålet representerar stolpen eller någon annan aktivitet. Del finns bakgrundskol i marken från tidigare aktiviteter och händelser och som utgör en form av kontamination i förhållande till det man vill datera. Det kan också vara fråga om yngre material, tex om stolphålet efter stolpen fylls ut med hushållsavfall, boplatsmaterial etc. Frågan som måste övervägas är om det vi väljer att datera verkligen representerar den företeelse vi vill veta åldern på.

AG 3453, 6216 och 3399 gropar

AG 3453 PK 200219

I provet fanns 9 bitar kol.

Hassel	8 bitar
Ek	1 bit

AG 6216 PK 200218

I provet fanns 2 stora kolbitar.

Ask	2 bitar
-----	---------

AG 3399 PK 200229

I provet fanns 35 kolbitar.

Hassel	35 bitar
--------	----------

AH 4351, 6071, 6263 och 10474 härdar

AH 4351 PM 200206

I provet fanns 9 kolfragment.

Hassel	6 bitar
Ek	3 bitar

AH 6071 PM200209

I provet fanns skalkorn och fragment av sädeskorn samt benfragment.

Skalkorn	3
Fragment av sädeskorn	12
Br. Benfragment	3

Innehållet visar på skalkornsodling men eftersom provet saknar innehåll av ogräs går det inte säga något om åkrarnas skötsel och tillstånd. Härden kan ha använts för att rosta säden.

AH 6263 PK 200221

I provet fanns 12 bitar kol.

Hassel	11 bitar
Obestämt kol	1 bit

AH 6263 PM200208

Det fanns ingen förkolnad växtmakrofossil i provet. Av kol fanns 27 kolbitar.

Tall	3 bitar
------	---------

Ek 21 bitar
Obestämt kol 3 bitar

AH 10474 PK 200230

I provet fanns 7 stora kolbitar.

Ek 7 bitar

Förslag till utplock för datering

Anläggning & provnr.	Art	Kommentar egenålder
AA 2395 PM 200203	Hassel	yngre än ca 50 år
AG 1968 PM 200202	Hasselnöt – skaldel	1 år
AH 10213 PK 200231	Hassel	yngre än ca 50 år
AS 3500 PM 200212	Hassel	yngre än ca 50 år
AS 5327 PM 200207	Ek Ek Hassel Björk Strådel	yngre än 500 – 1000 år ung kvist yngre än ca 50 år yngre än 300 år 1 år
AG 3453 PK 200219	Hassel	yngre än ca 50 år
AG 6216 PK 200218	Ask	yngre än 250 år
AG 3399 PK 200229	Hassel	yngre än 250 år
AH 4351 PM 200206	Hassel	yngre än 50 år
AH 6071 PM 200209	Skalkorn	1 år
AH 6263 PM 200208	Ek	ung kvist
AH 10474 PK 200230	Ek	gren ca 35 år

Att uppskatta egenålder på träkol är mycket vanskligt som enligt vissa forskare enbart bygger på erfarenhet etc. Det finns inga klara vetenskapliga metoder för att avgöra egenålder på träkol. Vad man däremot kan göra är att minimera riskerna för att plocka ut kol med hög egenålder. Från träd med hög livslängd kan man plocka ut unga kvistar, bitar som bevisligen varit en del av trädets yttre del, bark etc.

I de föreslagna utplocken ovan har bitar med så låg egenålder som möjligt plockats ut. Detta innebär att den verkliga egenåldern sannolikt är mycket lägre än maxivärdet. För AS 5327 har flera olika arter föreslagits och valet måste baseras på de frågeställningar som finns kring vad det är man vill datera och vad det är för material som anläggningen innehåller.

Bilaga 5 – ¹⁴C-dateringar

RADIOCARBON ANALYSIS REPORT

December 20, 2011

Tony Bjork
Sydsvensk Arkeologi AB
Box 134
291 22 Kristianstad
Sweden

Dear Mr.Bjork

Enclosed please find the results of ¹⁴C Radiocarbon analyses and Stable Isotope Ratio $\delta^{13}\text{C}$ analyses for the samples received by our laboratory on November 28, 2011.

UGAMS#	Sample ID	Material	$\delta^{13}\text{C},\text{‰}$	¹⁴ C age, years BP	±
10348	AG 1968 200202	nutshell	-25.6	2880	25
10349	AG 3399 200229	charcoal	-25.8	1520	25
10350	AG 3453 200219	charcoal	-25.5	1590	25
10351	AG 6216 200218	charcoal	-26.6	1560	25
10352	AH 2395 200203	charcoal	-26.3	1950	25
10353	AH 4351 200206	charcoal	-24.9	1830	25
10354	AH 6071 200209	charcoal	-23.8	1720	25
10355	AH 6263 200208	charcoal	-25.5	1710	25
10356	AH 10213 200231	charcoal	-27.2	2440	25
10357	AH 10474 200230	charcoal	-25.2	1570	25
10358	AS 3500 200212	charcoal	-28.1	2080	25
10359	AS 5327 200207	charcoal	-25.2	1900	25

The charcoal sample was treated with 5% HCl at the temperature 80°C for 1 hour, then it was washed and with deionized water on the fiberglass filter and rinsed with diluted NaOH to remove possible contamination by humic acids. After that the sample was treated with diluted HCL again, washed with deionized water and dried at 60°C.

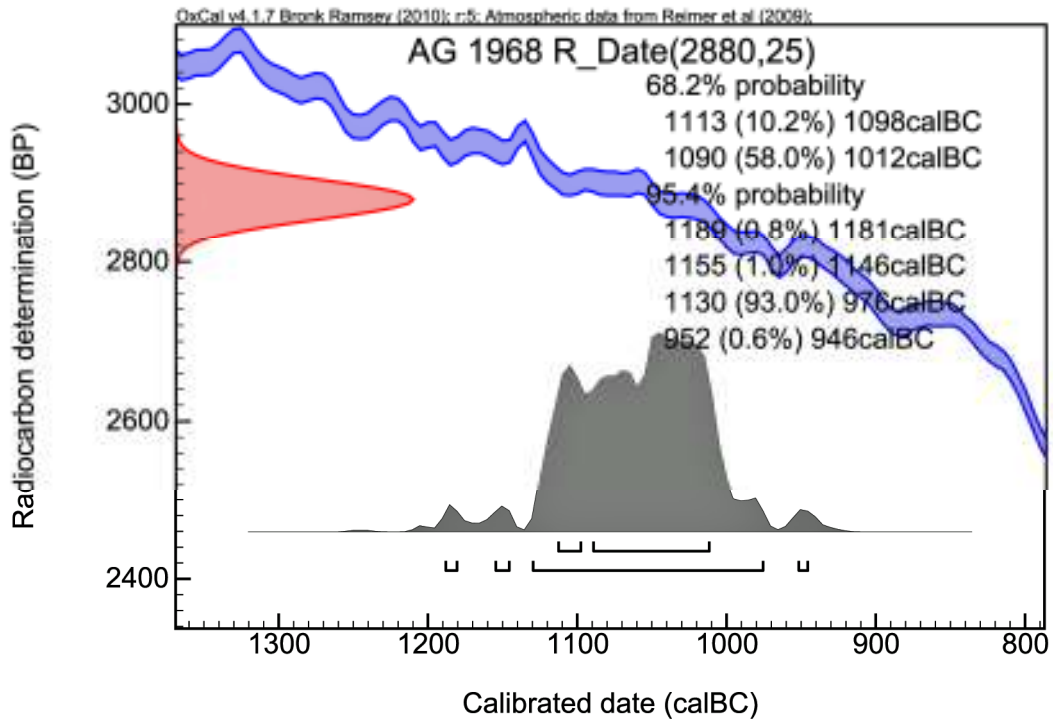
The sample specific activity was compared to the ratio measured from the Oxalic Acid I (NBS SRM 4990).

The quoted uncalibrated dates have been given in radiocarbon years before 1950 (years BP), using the ¹⁴C half-life of 5568 years. The error is quoted as one standard deviation and reflects both statistical and experimental errors. The date has been corrected for isotope fractionation.

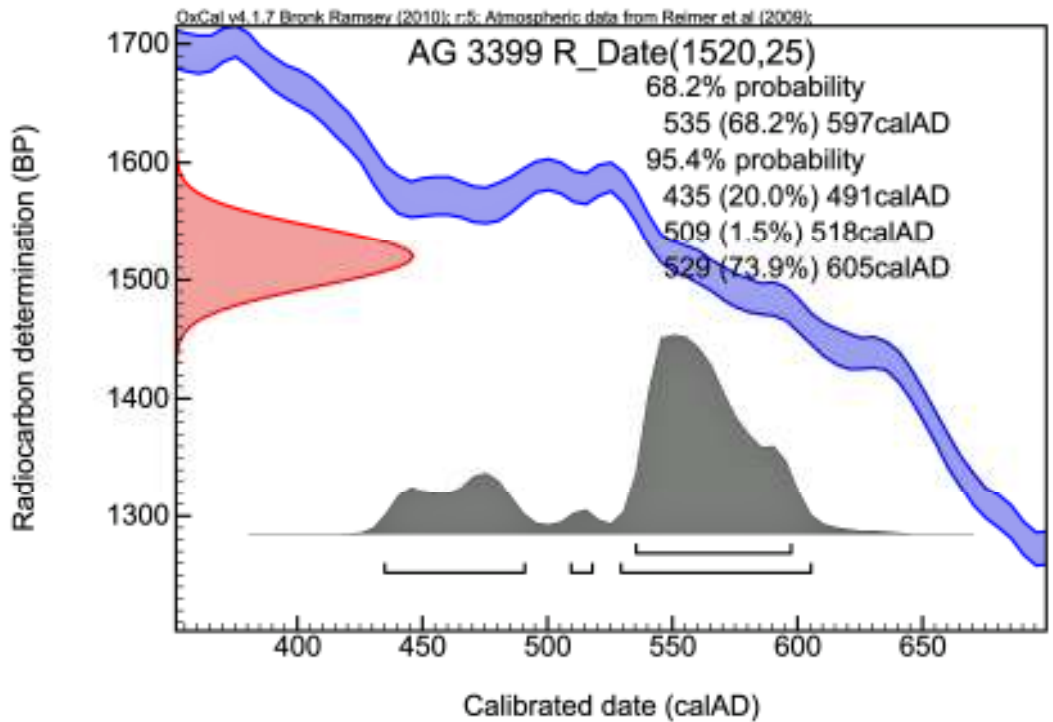
Sincerely,

Dr.Alexander Cherkinsky

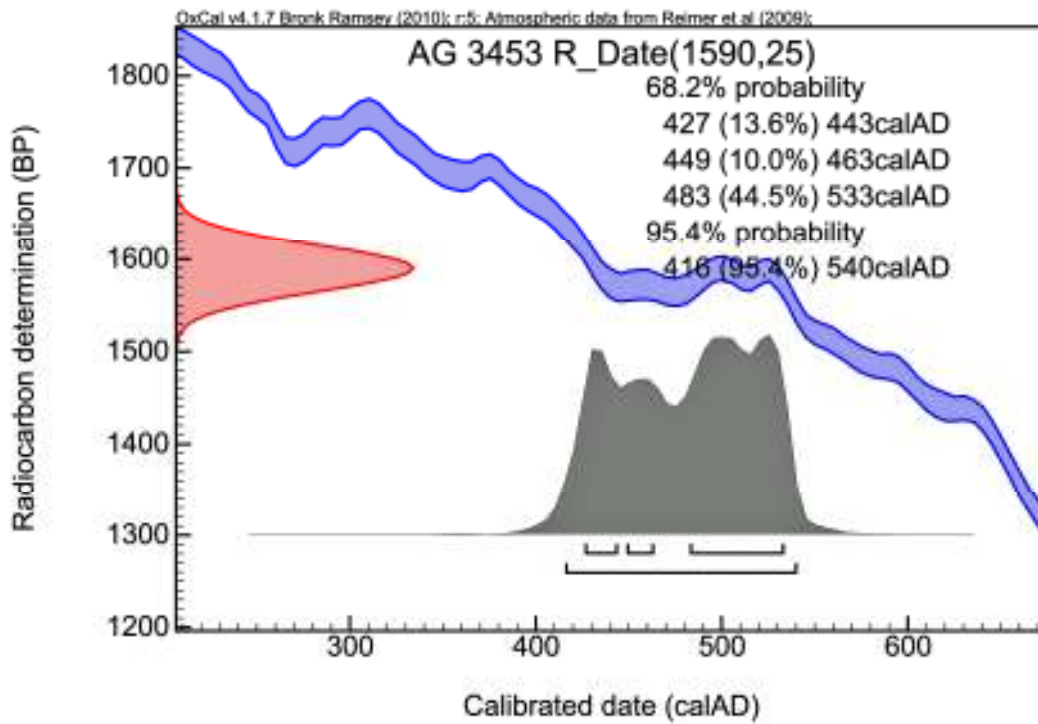
UGAMS 10348

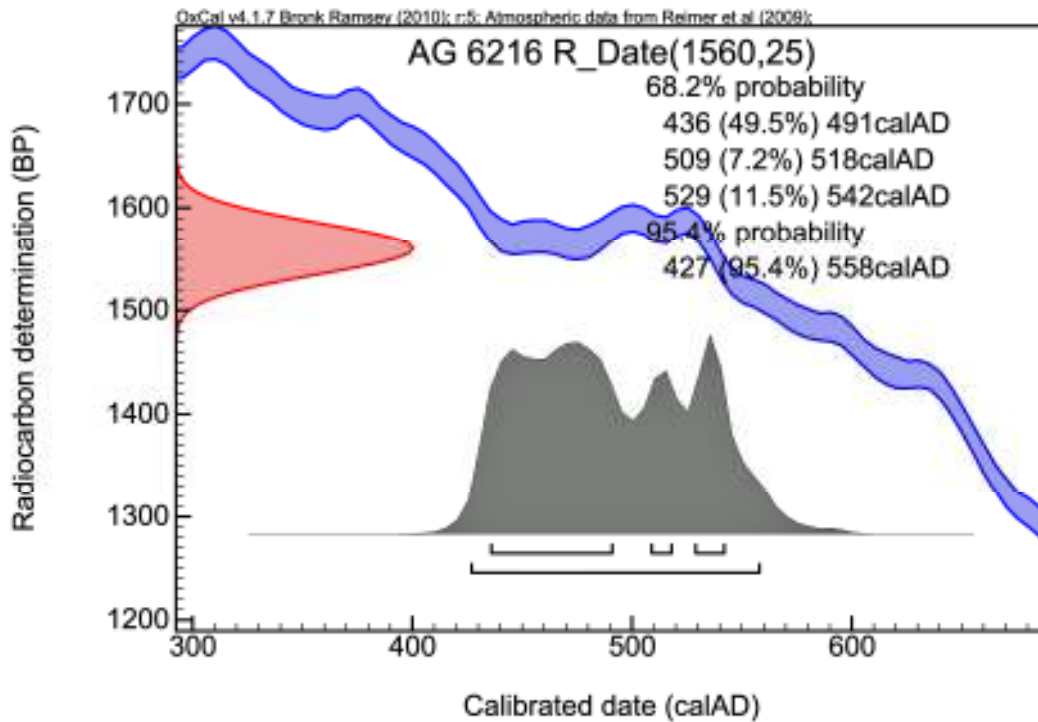
UGAMS 10349

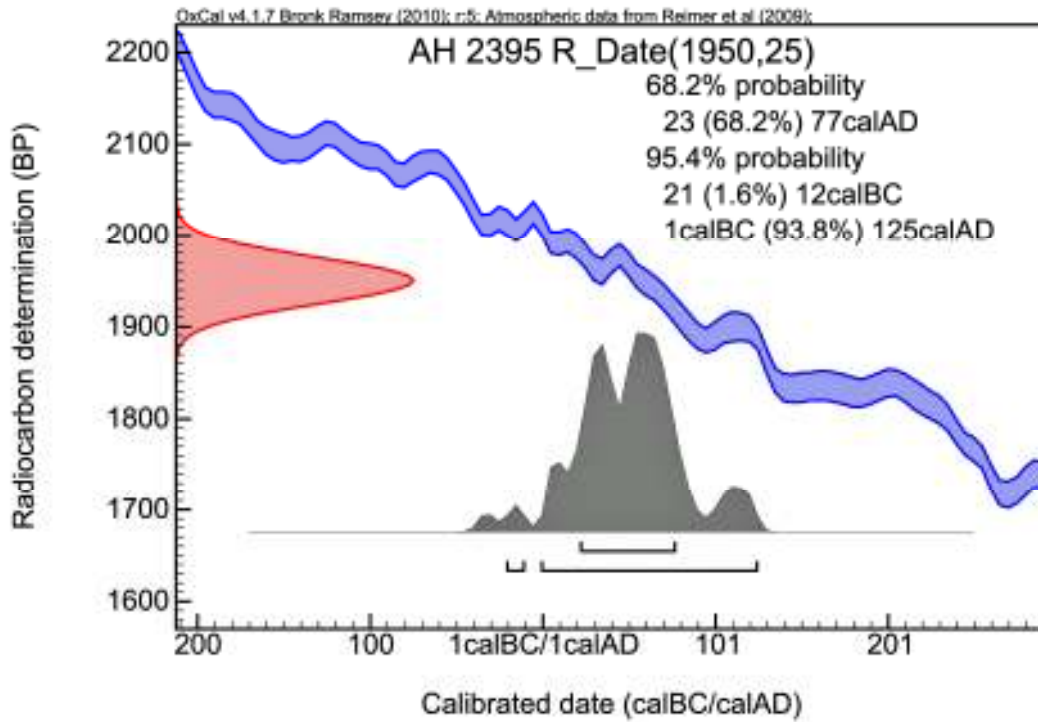
UGAMS 10350

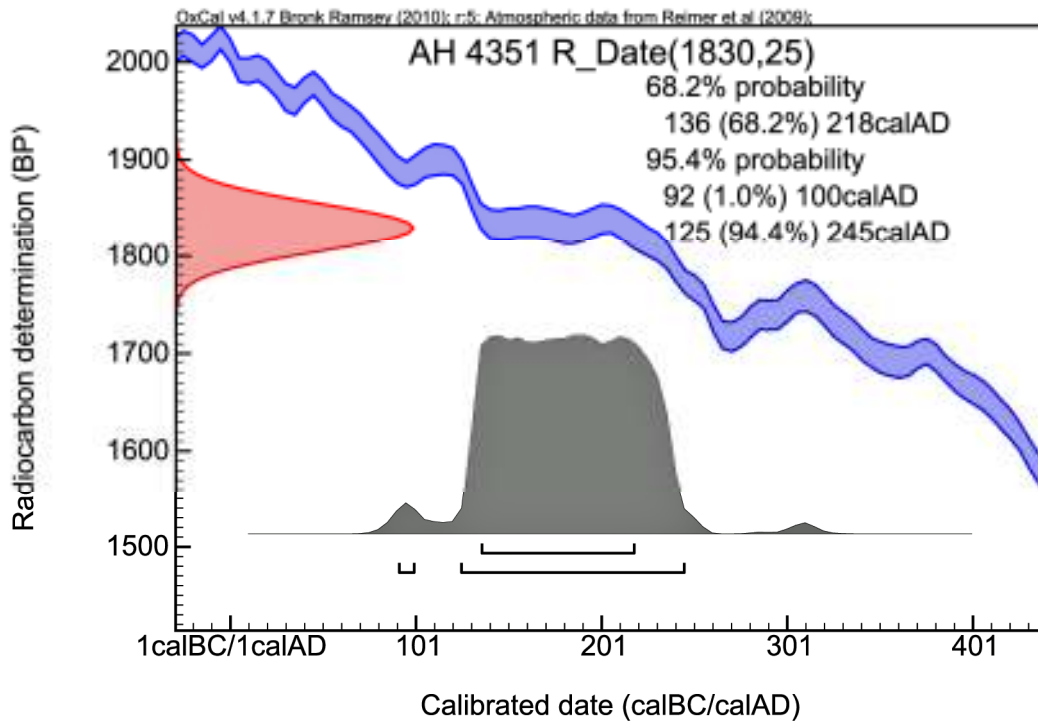
UGAMS 10351

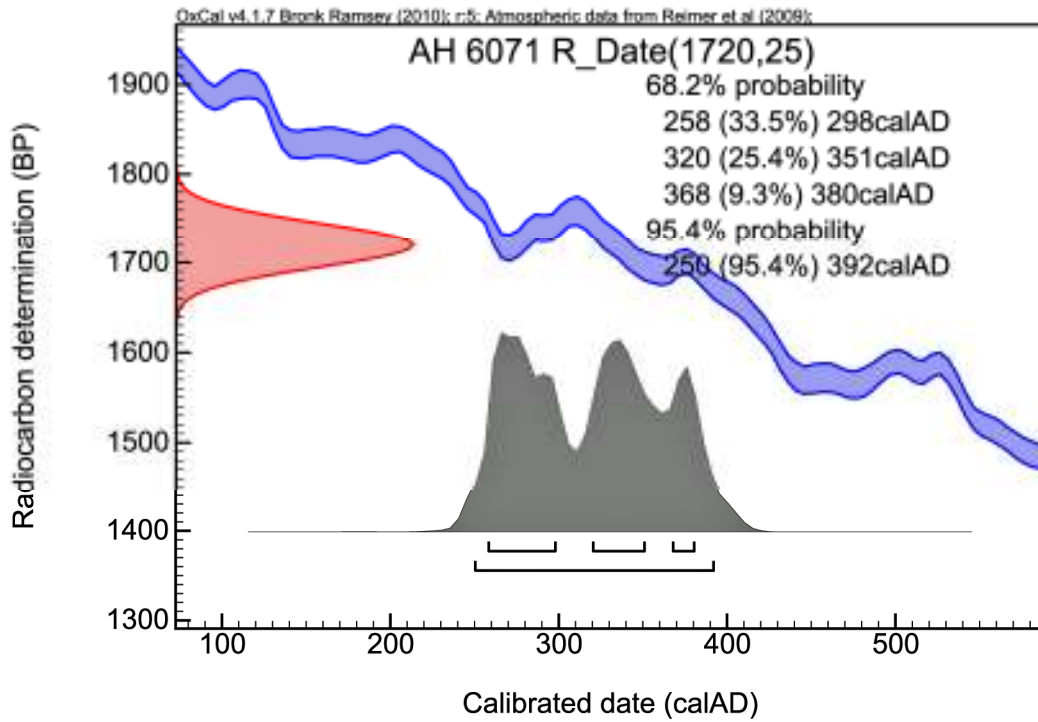
UGAMS 10352

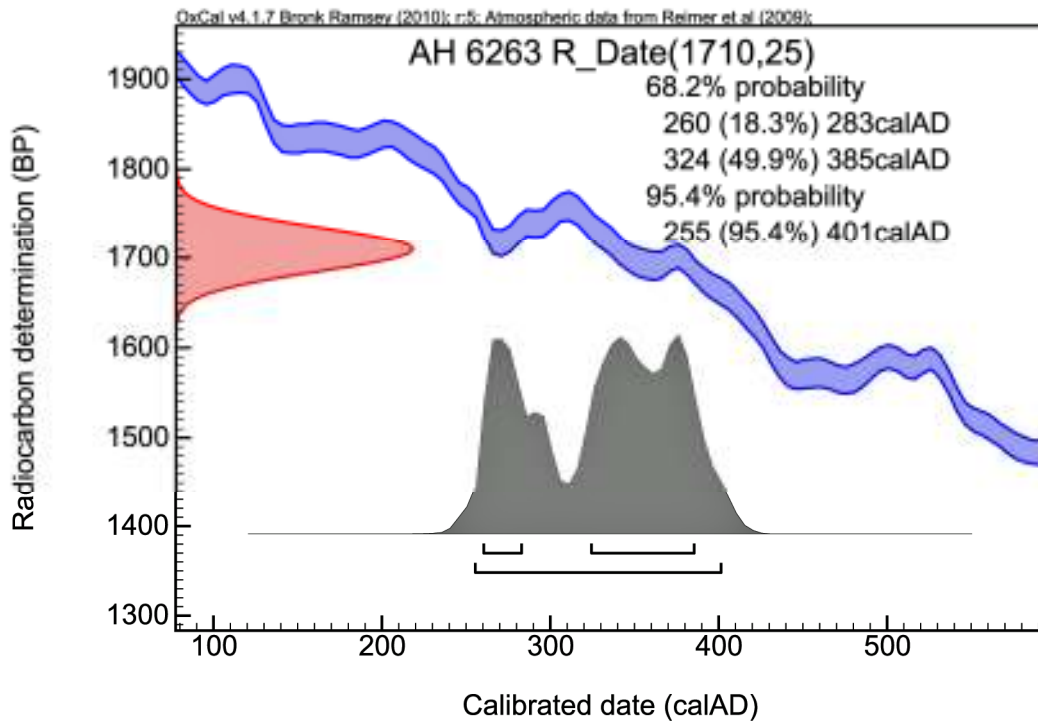
UGAMS 10353

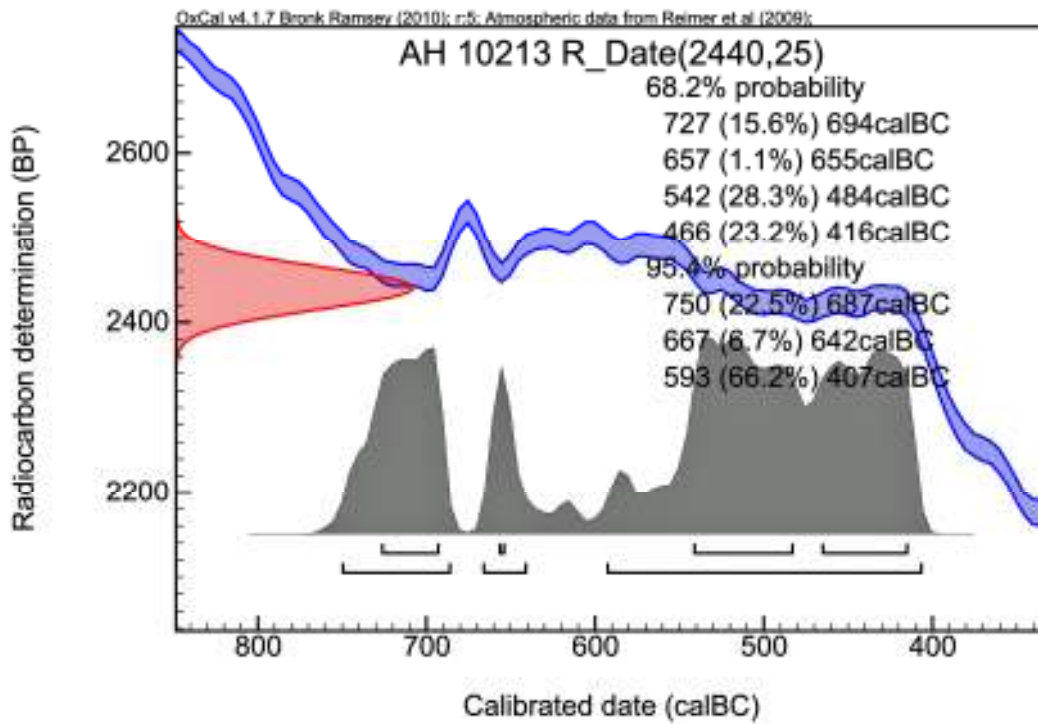
UGAMS 10354

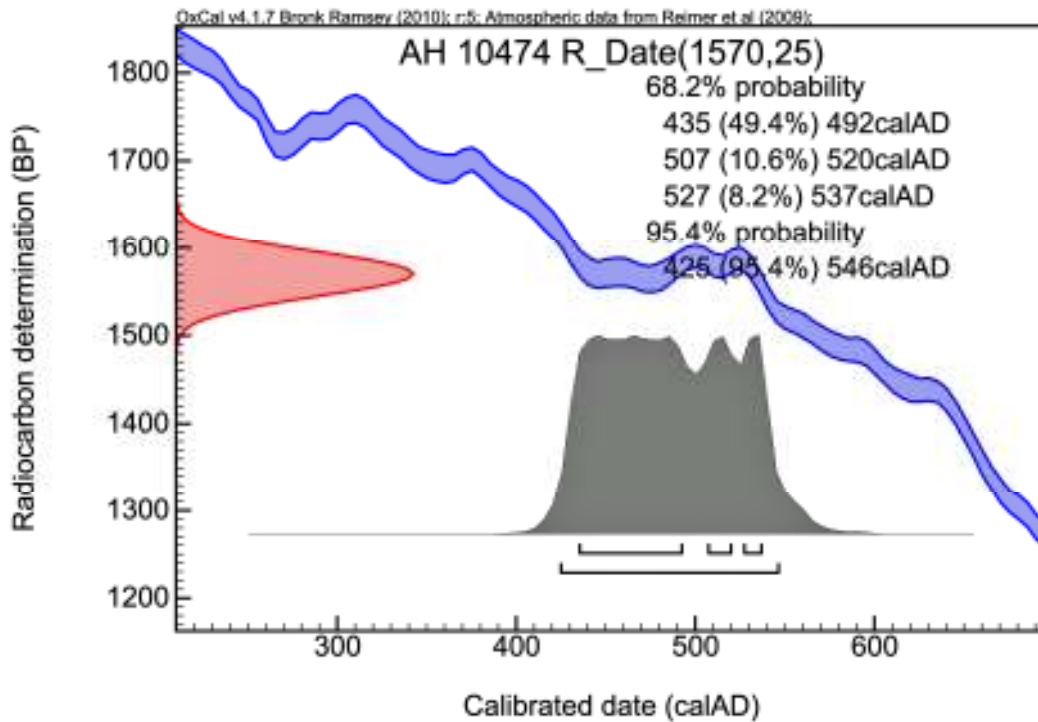
UGAMS 10355

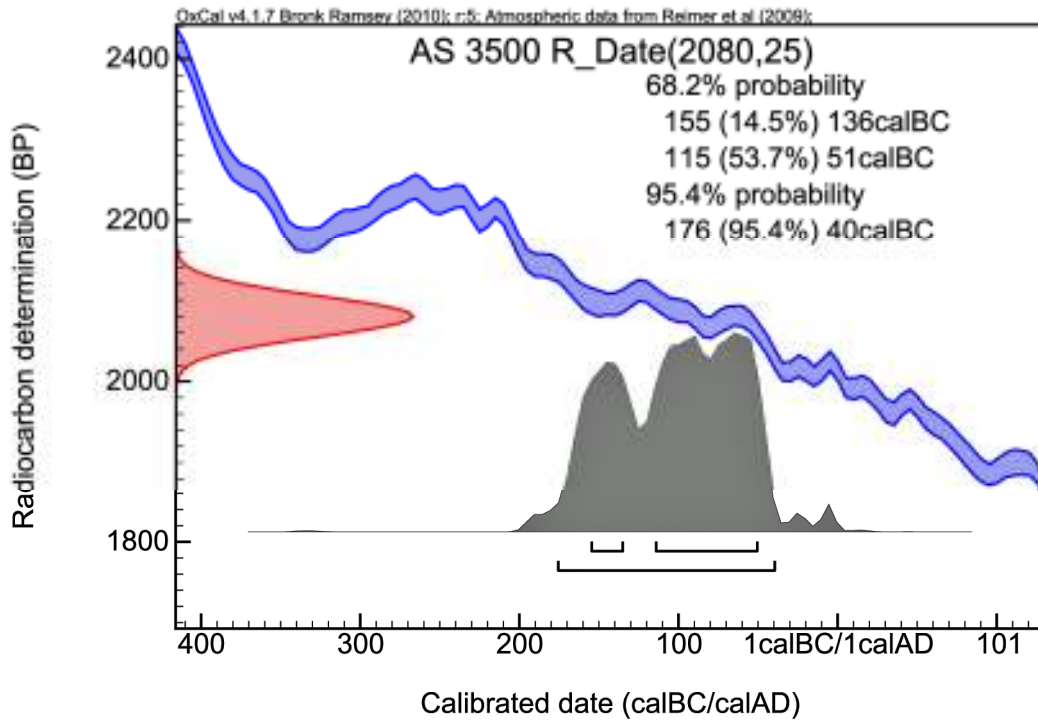
UGAMS 10356

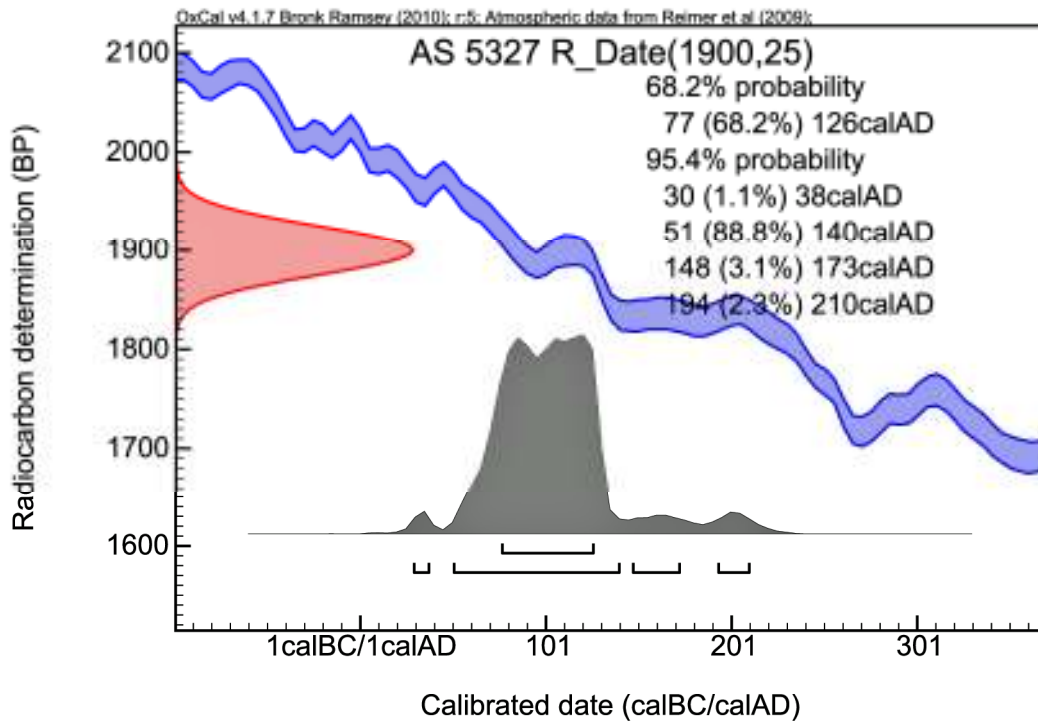
UGAMS 10357

UGAMS 10358

UGAMS 10359

Sydsvensk Arkeologi AB

Rapporter 2012

1. Fastigheten Kristianstad 4:4, Kristianstad stad, FU 2011, Christer Carlsson
2. Innerstaden 1:14 – Södergatan, fornlämning 20, Malmö stad, Malmö kommun, FU 2011, Ingrid Gustin
3. Skanörs kyrka och kyrkogård, Skanör med Falsterbo socken, Vellinge kommun, FU 2004 och 2005, Lars Salminen & Ingrid Gustin
4. Stallbyggnad vid Ugerups säteri, Köpinge socken, Kristianstad kommun, FU 2012, Christer Carlsson
5. Invändiga arbeten i Vä kyrka, Vä socken, Kristianstad kommun, FU 2012, Christer Carlsson
6. Husbyggnation inom fastigheten 61:113, Gualöv socken, Bromölla kommun, SU 2011, Christer Carlsson
7. Öllsjö 67:1, Skepparslöv socken, Kristianstad kommun, AU 2011, Ylva Wickberg
8. Skanör 40:12, Vellinge kn, FU 2011, Per Sarnäs
9. Provgropar inom Kristianstad 4.4, Kristianstad stad, Kristianstad kommun, FU 2011, Christer Carlsson
10. Vintrie Park – område C1. Fastighet Vintrie 20:1, Bunkeflo socken, Malmö kommun, FU 2011. Kristian Brink
11. Fastigheten Kristian IV, Rådhuset, Kristianstad stad, Kristianstad kommun, SU 2011, Christer Carlsson
12. VA-ledningar i Järnväggsgatan m.fl., Ängelholm, Ängelholms kommun, FU 2011, Jan Kockum
13. Sankt Gertrud 4, fornlämning 20, Malmö stad, Malmö kommun, FU 2012, Per Sarnäs
14. Kabeldragning vid Östra Centrum, Kristianstad stad, Kristianstad kommun, FU 2012, Christer Carlsson
15. Borgeby 16:8. Ny maskinhall 2011, Lomma kommun, FU&SU 2010-2011, Lars Salminen
16. Rördragning inom Kristianstad 93:1, Kristianstad stad, Kristianstad kommun, FU 2012, Christer Carlsson
17. Tygelsjö 76:1. Tygelsjö socken, Malmö kommun. FU 2011, Joakim Frejd
18. Kvarteret Minerva 24, Helsingborgs stad, Helsingborgs kommun. FU, schaktövervakning, 2012. Thomas Linderöth
19. Dösemarken – Limhamn 155:501, Malmö 126 & 129, Hyllie sn, Malmö Stad, Skåne, SU 2010. Åsa Berggren & Kristian Brink.
20. Degeberga 26:3, Degeberga socken, Skåne, SU 2011. Tony Björk & Ylva Wickberg.

